

«Нива»
здобула чергову
мінімальну перемогу

9 786177 229819

плюс Тернопільщина

№38 (556), середа
17 вересня 2025 року

Незалежна громадсько-політична газета

8 сторінок

Великоходачківській
школі-ліцею
100 років

То дощить, то сонце світить,
а врожай збирають...

■ Селяни інтенсивно працюють і на великих земельних наділах, і на невеличких присадибних ділянках, в одноосібних господарствах та дачах, адже пора така - треба зібрати з поля весь вирощений урожай. Щоправда, аграріям запорати ниву дещо заважають дощі. Хоча для закладання майбутнього озимого врожаю дні є добрими, земля у цьому випадку потребує вологи.

У всіх категоріях господарств нашої області зібрано урожай з 284 тис. га, що становить 64 відсотки. Валовий збір наразі становить 1,7 млн тонн. Ранні зернові, звісно ж, зібрано стовідсотково. А от гречку треба зібрати ще з 2,4 тис. га. Її поки запарали на 67 відсотків площ. Картоплю селяни зібрали з 31 відсотка площ, валовий збір становить 306 тис. тонн при середній урожайності 187 центнерів з гектара.

Овочі - з 50 процентів площ, валовий збір становить 113 тис. тонн при урожайності 198 центнерів з гектара. З перших гектарів розпочато і збір кукурудзи та цукрових буряків. Кукурудзу треба буде зібрати з 154,2 тис. га, солодкі корені - з 18,3 тис. га. Середня врожайність цукристих становить 578 центнерів з гектара, валовий збір - 57,8 тис. тонн, вивезено на цукрозаводи перші 34,5 тис. тонн. У господарствах почали збір сої. Культура ця в області займає 133 тис. га. Під озимими селяни цього року планують зайняти 285 тис. га, уже засіяно 29 відсотків площ, зокрема - стовідсотково озимий ріпак, а це 78 тис. га. Також селяни з дня на день візьмуться за сівбу озимої пшениці, жита, ячменю та оранку на зяб. Словом, у селах час, коли треба один врожай зібрати, а другий закласти. І, як завжди, усі сподівання на сприятливу погоду.

Світлана ГОРШИНЬКА

У ТНМУ заснували стипендію
імені професора
Богдана Бойчука

■ Програму створила його
родина, щоб вшанувати
пам'ять науковця та підтри-
мати першокурсників уні-
верситету.

Стипендія становитиме 40 тисяч гривень. Кошти - з особистих заощаджень родини Бойчуків. Перевагу матимуть студенти з високими результатами навчання, у яких батьки служать або служили у ЗСУ. Також враховуватимуть волонтерську та громадську активність. Претенденти мають подати коротке есе, де розповісти про свій шлях до ТНМУ, мотивацію стати лікарем і власну громадську позицію. У листі потрібно вказати контактні дані, факультет, спеціальність і групу. Результати планують оголосити орієнтовно 30 вересня. "Для всієї нашої сім'ї це стане світлим спогадом про дорогу нашому серцю людину, - каже дружина професора Надія Архіпова. - Для мене дуже важливою є ця ініціатива ще й тому, що Богдан Бойчук так бережно ставився до всього, що було пов'язано з альма-матер, де пропрацював понад двадцять років, відбувся як науковець. Студенти ж, коли подаватимуть свої кандидатури, гадаю, цікавитимуться, ким був професор Богдан Бойчук, що він зробив для України, чим відзначився. Це можливість не лише вшанувати мого чоловіка, але й через іменну стипендію подати руку підтримки студентам, які мають бажання вчитися, займатися волонтерством, розвиватися. Те, власне, до чого й прагнув мій чоловік за життя.

Він був дуже доброю, щирою та доброзичливою людиною. Талановитим науковцем, меценатом, а ще великим патріотом України, власне, тому для нас так важливо втілити цю ініціативу. Завжди тримав руку на пульсі подій в Україні. Кожна людина, яка знала мого чоловіка, найчастіше відзначає дві найголовніші риси Богдана - високу порядність і безмежну доброту... Так склалося, що ми переїхали мешкати до Канади, але його серце було завжди з Україною. Активно волонтерством пан Богдан почав займатися ще з часів Майдану, тоді я теж долучилася. З того часу ми займалися волонтерством вже всією сім'єю, багато хто залишив цю справу, але в нас втоми не було. Тепер я продовжую, розпочату Богданом справу".

Студенти ТНПУ стали стипендіатами

■ Троє студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка отримуватимуть іменні академічні стипендії імені Героїв Небесної Сотні у 2025-2026 навчальному році. Відповідний наказ оприлюднило Міністерство освіти і науки України.

Як зазначили у МОН, стипендії імені Героїв Небесної Сотні призначають щорічно студентам із високими академічними результатами та активною громадянською позицією. Розмір стипендії становить 4 000 гривень на місяць, а виплати здійснюють через заклади вищої освіти. Стипендію імені Героя Небесної Сотні Ігоря Костенка отримувати-

ме студентка 2 курсу спеціальності "Географія" Катерина Хома. Студент 1 курсу спеціальності "Психологія" Іван Синовицький став стипендіатом імені Героя Небесної Сотні Юрія Дяковського. Стипендію імені Сергія Нігояна призначено студенту 2 курсу спеціальності "Сценічне мистецтво" Святославу Топорівському.

Світлана ГОРШИНЬКА

Рейтинг «підсвітив школи,
які гідні уваги»...

Названо найкращі школи Тернополя
та області за результатами НМТ-2025:
хто став лідером?

Освітній портал Education.ua опублікував рейтинг 6 560 шкіл України за результатами НМТ-2025. Він є важливим орієнтиром для батьків, які обирають навчальний заклад для своїх дітей. Як зазначають укладачі, він "підсвітить школи, які гідні уваги", демонструючи, наскільки високі результатів досягають їхні випускники на рівні міста, області та всієї країни.

Згідно з оприлюдненими даними, найкращим навчальним закладом Тернопільської області визнано Заліщицьку державну гімназію (м. Заліщики). Середній бал НМТ її випус-

кників становить вражаючі 173,98. У Тернополі найвищі результати продемонстрував Тернопільський академічний ліцей "Українська гімназія" ім. І. Франка, посівши перше місце в міському рейтингу із середнім балом 161,24. Укладачі рейтингу наголошують, що на фінальну позицію школи впливає не лише середній бал, а й загальна кількість складених тестів. "Зверніть увагу, що за сумою тестів і медіаною результатів деякі школи можуть бути вищі в рейтингу, попри нижчий середній бал НМТ", - пояснили на освітньому порталі.

Блаженніший Епіфаній у Тернополі
возніс особливу молитву до Господа

■ 14 вересня 2025 року в кафедральному соборі святих рівноапостольних Ностянтина і Єлени в Тернополі відбулася урочиста Божественна Літургія з нагоди дванадцятого свята - Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста Господнього. Богослужіння очолив Предстоятель Православної Церкви України, Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній, у співслужінні архієпископів, духовенства та за участі численних вірних. Цього дня громада згадувала подію IV століття, коли цариця Елена віднашла Хрест, на якому був розп'ятий Ісус Христос. Ця святиня стала символом спасіння, любові та перемоги життя над смертю.

"Хрест Господній - це не лише історичний знак, а й осердя нашої віри, що нагадує про самопожертву Христа та Його перемогу над гріхом і смертю", - зазначили під час Богослужіння.

Свято Воздвиження закликає до молитви, покаяння та духовного оновлення. Воно нагадує вірянам про необхідність нести свій життєвий хрест із терпінням і вірою, довіряючи Христові у всіх випробуваннях.

Предстоятелю ПЦУ співслужили митрополит Черкаський і Чигиринський Іоанн, митрополит Тернопільський і Кременецький Нестор, митрополит Полтавський і Кременчуцький Федір, митрополит Переяславський і Вишнєвський Олександр, митрополит Рівненський і Острозький Іларіон, архієпископ Кропивницький і Голіванівський Марк, архієпископ Тернопільський і Теребовлянський Павло, архієпископ Тернопільський і Бучацький Тихон, архієпископ Хмельницький і Шепетівський Павло, єпископ Херсонський і Каховський Борис та місцеве і запрошене духовенство.

Численні віряни, голова Тернопільської обласної ради Богдан Бутковський, міський голова Тернополя Сергій Надал та інші представники місцевої влади.

Після читання Євангелія Його Блаженство виголосив першосвятительське слово проповіді та возніс особливу молитву до Господа за нашу Батьківщину, яка переживає час важких вип-

робувань і небезпеки. Під час відправи також лунали молитовні прохання за воїнів, які захищають Україну, за владу і наш народ, а також за спокій душ усіх полеглих оборонців Батьківщини та мирних жителів, загиблих під час війни. Завершилося святкове Богослужіння урочистим молебнем, після якого Блаженніший владика привітав громаду зі святом, відзначивши величність і красу їхнього храму, оздоблення якого наразі триває.

Предстоятель відзначив церковними нагородами українських воїнів-захисників.

Завдяки конкурсу малих грантів від «Контінентал»
на Тернопільщині встановили спортивні майданчики

■ Уже другий рік поспіль громади, де "Контінентал Фармерз Груп" обробляє землі, мають змогу втілювати локальні ініціативи завдяки конкурсу малих грантів. У межах програми компанія допомагає реалізовувати соціально важливі проекти у форматі корпоративного волонтерства за участі своїх працівників і місцевих мешканців.

Цьогоріч на Тернопільщині підтримали кілька ініціатив, серед яких - встановлення вуличних спорткомплексів. Два майданчики облаштували в Калинівці та Погрібцях Зборівської ТГ. Нові конструкції розмістили в зручних для мешканців місцях: у Погрібцях - на центральній вулиці, а в Калинівці - біля автобусної зупинки.

"Це вуличні тренажери, на яких зможуть займатись і діти, і дорослі. Ми хотіли створити простір, де люди зможуть більше спілкуватися, гуртуватися й водночас дбати про своє фізичне здоров'я. Особливо в умовах війни, коли можливостей для відпочинку обмаль. Навіть під час

монтажу комплексу приходили місцеві жителі, щоб допомогти та просто підтримати. Долучилися до встановлення також представники Зборівської міської ради й працівники компанії", - розповідає головна спеціалістка центрального відділу Зборівської міської ради Наталія Гунька.

Ще один спортивний майданчик

з'явився в с. Шибалин Бережанської ТГ. Його облаштували на території місцевої школи.

"Ми встановили спортивний майданчик, щоб діти мали більше можливостей для дозвілля та занять фізкультурою. Це село невелике, тому школярі часто залишаються після уроків на території, а тепер будуть з користю проводити час. До

цього на подвір'ї стояли вже застарілі конструкції, якими майже не користувалися", - зазначає головна спеціалістка відділу економічного розвитку, ресурсного центру громади та підтримки підприємництва Бережанської міської ради Світлана Шевчук.

Начальник відділу корпоративної соціальної відповідальності "Контінентал Фармерз Груп" Андрій Михайлиця розповідає, що конкурс малих грантів демонструє ефективність уже другий рік поспіль. "Успіхи тогорічної програми спонукали нас підвищити максимальний розмір фінансування із 40 тис. грн до 50 тис. грн для кожної громади-учасниці. Ми переконалися, що навіть невеликі інвестиції можуть суттєво змінити життя населених пунктів на краще, коли вони поєднуються з ініціативністю місцевих жителів та волонтерською підтримкою наших працівників", - наголошує Андрій Михайлиця.

Конкурс малих грантів від "Контінентал" показує: спільна робота бізнесу й громади здатна змінювати освітні та соціальні простори, роблячи їх комфортнішими й кориснішими для дітей і дорослих.

Надія ШТОКАЛО

17 вересня - сильна хмарність, протягом дня невеликий дощ. Вітер змінних напрямків, 1-5 м/сек. Температура повітря вночі 12, вдень 17 градусів тепла. Атмосферний тиск 735-734 мм рт. ст. Схід сонця - 6.57, захід сонця - 19.26. Тривалість дня - 12.29.

18 вересня - хмарно, вдень та ввечері дощ. Вітер південно-східний, 5-6 м/сек. Температура повітря вночі 10, вдень 16 градусів тепла. Атмосферний тиск 739-735 мм рт. ст. Схід сонця - 6.58, захід сонця - 19.24. Тривалість дня - 12.26.

Герої не вмирають

Жовто-блакитні стяги, омиті кров'ю захисників, проростуть червоно-чорним болем...

Вишійте, мамо, бронжилет
Згорбився місяця півсилует,
Всілися круки на браму.
Вишійте, мамо, бронжилет.
Чорне по чорному, мамо.
Білим по білому, мамо, сніги
Під закривавленим сонцем,
Де перестріли нас вороги
З ангелом-охоронцем.
Нас було двоє... Неміряно їх,
А в патронташі - ні грама.
Ангела я захистити устиг,
Ангел не встиг мене, мамо...
Птаха - розпластаний ваш силует.
Сину... Дитино... Синочку...
Вишійте, мамо, бронжилет,
Ніби празничну сорочку...

Богдан ТОМЕНЧУК

Поховали на Тернопільщині

8 вересня жителі Тернопільщини та Василівської громади, що у Запорізькій області, віддали останню шану військовослужбовцю, оператору безпілотних літальних апаратів 2-го інженерно-саперного відділення інженерно-саперного взводу 1-го механізованого батальйону військової частини А****, уродженцю м. Василівка Запорізької області, солдату **Олександр Станіславовичу ЯКИМЕНКУ** (позивний - "Прораб"; 10. 06. 1997 р.н.), який загинув 29 серпня внаслідок удару ворожого дрона під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Шийківка Ізюмського району Харківської області.

"Після закінчення Василівської ЗОШ № 3 вступив до Запорізького професійного ліцею автотранспор-

ту, де здобув професію електрогазозварювальника. Після закінчення ліцею залишився працювати і жити у Запоріжжі. Працював бригадиром в будівельній компанії "Каркас груп", був працюючим, висококваліфікованим спеціалістом. Мав багато захоплень, пов'язаних з технікою. Захоплювався риболовлю, туризмом. На початку грудня 2024 р. його мобілізували до лав ЗСУ. Під час несення служби мав багато поранень, після реабілітації кожного разу повертався до побратимів. Мав глибокі знання та навички щодо збирання та конструювання дронів, чим дуже пишався. Боронив Україну на Харківському напрямку. В скорботі за Героєм залишилися рідні та близькі, кохана дівчина. Поховали захисника в Тернопільській області", - повідомили у Василівській територіальній громаді.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Був справжнім патріотом

11 вересня жителі Хоростківської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, уродженця села Ключинці, що на Гусятинщині, **Сергія Васильовича ВИШНОВСЬКОГО** (3. 04. 1975 р.н.), який загинув 5 вересня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Шандрогове Краматорського району Донецької області.

"Сергій був одним із перших добровольців громади. У травні 2022

року, коли багато хто ще не знав, що робити далі, він уже проходив навчання у Кам'янці-Подільському. Навіть найближчим рідним казав, що знайшов роботу будівельника. Довго мовчав, але перед відправленням у зону бойових дій зізнався дружині та дітям: це його свідомий вибір - він йде захищати рідну Україну!

Сергій обрав 3-ю окрему штурмову бригаду "АЗОВ" ПІЗ. Згодом став гранатометником. Брав участь в обороні Бахмута, потім разом із побратимами воював на Куп'янському напрямку. З 2024 року мужньо боронив Лиманський напрямок. За виявлену відвагу і стійкість був нагороджений державними відзнаками. Він був вірним сином своєї землі, відданим батьком і чоловіком, справжнім Героєм..." - йдеться в повідомленні Хоростківської міської ради.

"Сергій, позивний "Вишня", був не лише справжнім воїном, а й щирою, доброю та світлою людиною, яка завжди приходила на допомогу. Його мужність, відданість та любов до рідної землі назавжди залишаться у наших серцях..." - повідомила волонтерська група "Сильний Хоростків".

"Страшна і жорстока війна своїм чорним крилом несподівано торкнулась і нашої колеги - Вишньовської Валентини Василівни. Загинув її коханий чоловік, люблячий батько, найкращий дідусь... У цей важкий час приносимо щірі співчуття сім'ї та рідним, розділяємо біль та схилиємо голови в глибокій скорботі..." - йдеться в повідомленні Гримайлівської амбулаторії загальної практики сімейної медицини.

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, побратимам...

Вічна пам'ять, честь і шана Герою!

Віддав своє життя, мужньо захищаючи Батьківщину

12 вересня жителі Монастириської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця хутора Добромисль (с. Бобрівники) **Михайла КУЛИКА** (28. 03. 1975 р.н.), який загинув 1 березня під час виконання бойового

завдання поблизу населеного пункту Дворічна Куп'янського району Харківської області.

Світлої пам'яті Михайло "навчався до восьмого класу у Комарівській школі. Потім на зв'язувальника в Івано-Франківську. Після закінчення ПТУ працював за професією. Коли помер батько, був змушений залишити роботу, переїхав у село і доглядав маму. Михайло був не одружений..." - написав на своїй сторінці у соцмережі парох УГКЦ Іван Василенко.

Михайла призвали на службу в ЗСУ у серпні 2024 року. Від березня цього року він вважався зниклим безвісти. "7 місяців щоденних молитов. У серці постійно жевріла надія, що от-от прийде добра звістка, що повернеться рідна людина до отчого дому. Але... Все виявилось марно. Кривава війна своїм жорстоким лезом зруйнувала всі сподівання..." - йдеться в повідомленні Монастириської міської ради.

Світлана Мартинців у соцмережі написала: "Царство Небесне Герою. Щірі співчуття сестрі, побратимам та друзям. Мама, не дочекавшись його, відійшла у вічність, осиротіла сестра, котра, оплакуючи маму, оббивала пороги державних установ, щоб повернути й похоронити тіло брата на рідній землі, щоб душа загиблого Героя віднайшла спокій, а прах - останній спочинок на місцевому кладовищі. Спи спокійно, наш Михасю (так його ми всі називали), в наших серцях ти назавжди залишишся Героєм..."

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, побратимам... Вічна пам'ять і слава Герою!

Понад рік надій та сподівань

12 вересня жителі Зборівської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, мешканця села Тустоголови, солдата **Ігоря Михайловича МЕЛЬНИКА** (18. 06. 1967 р.н.), який загинув 28 липня 2024 року під час виконання бойового завдання.

Світлої пам'яті Ігоря тривалий час вважали безвісти зниклим, рідні сподівалися, вірили, але, на жаль, прийшло сповіщення про непоправну втрату.

Микола Надозірний у соцмережі написав: "Ігор Михайлович був надзвичайно хорошою, привітною, веселою, вихованою, з добрим серцем людиною. Ігор прожив не легке життя, батько Михайло помер, коли він був ще дитиною. Шкода, що цей Божий світ залишають найкращі сини України".

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, побратимам...

Вічна пам'ять і шана Герою!

Біль війни обірвав усі надії...

13 вересня жителі Гримайлівської громади віддали останню шану військовослужбовцю, мешканцю

села Паївка, що на Гусятинщині, **Івану Ярославовичу СУБЕЛЬНОВУ** (19. 05. 1996 р.н.), який загинув 22 липня 2024 р. під час виконання бойового завдання.

Світлої пам'яті Іван до війни працював водієм у КП "Тернопільводоканал". "Його призначили на службу в ЗСУ у грудні 2023 р., пройшов навчання за кордоном, був одним із кращих бійців, справжнім сином-патріотом своєї країни. Його вважали зниклим безвісти... Усі ці важкі і такі сподівальні 13 місяців рідні нашого Героя, друзі, односельчани з надією вірили та чекали звістки від Івана... Але прийшло сповіщення про непоправну втрату. Слів замало, бо материнське серце розривається від пекучого болю... Іван був надзвичайною і світлою людиною, надійним товаришем, завжди готовим підставити плече у важку хвилину. За це його любили й цінували, таким його виховали батьки. Добрий, щирий, працюючий, чудовий син. Йому назавжди 28... Не встиг відважний захисник створити сім'ю, не встиг потішити батьків онуками... Уся родина, уся громада у важкій скорботі..." - йдеться у повідомленні Гримайлівської селищної ради.

Поховали захисника у рідному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, побратимам і друзям...

Вічна пам'ять і шана Герою!

В. К.

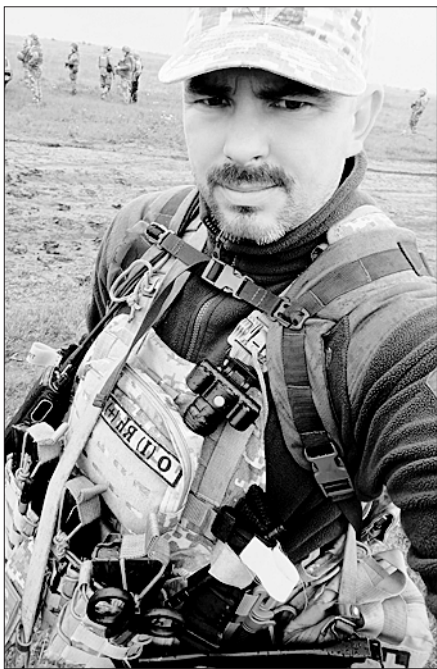
Іван КОШЛЯК:

«Сили мені надавали вдалі бойові операції»

■ Іван до повномасштабного вторгнення працював таксистом в Тернополі. Він все робив для того, щоб забезпечити свою сім'ю, будувати плани на майбутнє.

Коли розпочалася російсько-українська війна у 2014 році, Іван планував їти воювати. Але в нього на той час народилася дочка, тому на фронт хлопець потрапив через сім років. Іван до останнього не вірив, що московські окупанти підуть захоплювати всю Україну. Він пригадує, що вже після 2016-го року в Тернополі практично не згадували про війну на сході України. Українські воїни, зупинивши ворога в Донецькій і Луганській областях, з одного боку, захистили всі інші території країни від ворога. З іншого боку, наші люди почали вважати, що події, які відбуваються на сході, їх не стосуються. Це була величезна помилка...

За кілька місяців до повномасштабного вторгнення ситуація поча-

ла змінюватися. Іван пригадує, як перевозив в таксі одного чоловіка. Пасажира запитав його, чи буде велика війна з москалями. Іван скептично посміхнувся і відповів, що не вірить в перебіг таких подій. Чо-

ловік сказав Івану: "Через тиждень ти згадаєш нашу розмову і побачиш, хто був правий..."

24 лютого Іван прокинувся від того, що його теща плакала на кухні. Він запитав: "Мамо, чого ви плачете?" "Війна почалася. Московити б'ють ракетами по всіх містах України", - відповіла вона йому.

Іван спочатку не зрозумів, що відбувається. На деякий момент він впав у ступор, а згодом прийняв рішення, що настав час захищати свою країну.

Дружині сказав, що вивезе її з дітьми до Польщі, а сам піде воювати. "Якщо ти залишаєшся в Україні, ми з тобою", - відповіла йому жінка. Це теж героїський вчинок у наш час - разом в радості і горі.

Іван не зміг стріляти, він не був військовим, але розумів, що країну потрібно захищати від агресора, інакше окупати можуть прийти до його дому.

Певний час він перебував на полігоні в "Десні", де його вчили на бойового медика. Згодом його відправили на південь України, де почав виконувати бойові завдання біля Миколаєва.

Пригадує перше з таких завдань. Йому повідомили, що є загиблі воїни, які намагалися атакувати позиції московських окупантів на Кінбурнській косі. Побачене вразило. Хлопці лежали понівечені, їх катували металом, розбитими пляшками. Кремлівські найманці намагалися дізнатися потрібну інформацію...

Коли Іван побачив таку жахливу картину, він зрозумів, що війна жалю не прощає. Або ти переможеш ворога, або він тебе.

Оскільки медичний підрозділ Івана належав до групи військ "Очаків", роботи було дуже багато. Кожен день "Док", таке у нього

було псевдо, відзвіз на евакуацію, щоб надати допомогу українським пораненим. Пригадує, як деякі з них кричали і намагалися зрозуміти, чи все гаразд із зором, щоб мати можливість далі знищувати московських окупантів. Інші питали, чи зможуть вони мати дітей, чи не постраждали їхні статеві органи. Хлопці стікали кров'ю, але думали про майбутнє країни та своїх близьких.

В цьому вся суть українського рядового захисника: кохати дружину чи дівчину; шанувати Бога і батьків; воювати за Батьківщину.

Поранених в ті часи було багато. Робота виснажувала. Бували моменти, коли Івану хотілося дістатися на другий берег, взяти в руки автомат і стріляти ворогів, але потрібно рятувати хлопців, і він робив свою роботу.

Тут варто згадати, що перед великою війною в Івана народилося двоє синів, вони хворіли на аутизм.

Він взагалі міг не йти воювати, проте пішов захищати свою країну.

Кожен день "Док" надавав медичну допомогу. Це виснажувало, але він черпав сили з вдалих бойових операцій українських військових. Він мав можливість з перших вуст чути про бойові виходи в тил ворога, знищення ворожої техніки, піхоти. Наші воїни за кожного пораненого чи загиблого мстили шалено.

Варто згадати, що дитинство і юність Івана минули в мальовничому селі Юстинівка, що на Тернопільщині. Там він гонив корів пасти, ходив на риболовлю, грав у футбол, відвідував клуб. В цьому селі дуже яскраво відзначали і продовжують відзначати Різдвяні свята, Великдень, Зелени свята, які Іван дуже любив.

Новий 2023 рік "Док" зустрів на фронті. Це було вперше, коли поряд не було рідних. В ті дні москвити гатили по них з усіх видів важкої зброї, вони, здавалося, хотіли

забрати дух свята в наших воїнів.

Іван заходив в інтернет і дивився, як в селі хлопці "водили" Козу, Вертеп, Шопку. Він пригадував, як ходив від хати до хати з колядою, показував своїм побратимам відео, розказував про звичаї, які панують в його краї, і розумів, що це ще один стимул боротися.

2023 рік минув для "Дока" в клопотах, постійних бойових виїздах. Він рятував життя українських воїнів, надавав їм першу допомогу. Пригадає випадки, коли дивом вижив. Якось по госпіталю окупанти стріляли ГРАдами. Іван був в одній із кімнат, коли влучили в будівлю. Його кинуло з ліжка на землю. Він підвівся, в голові гуде, всюди запах горілого і перша думка: "Як там хлопці"? І побіг виводити поранених воїнів на вулицю.

Іншого разу по ньому почали стріляти з мінометів. Іван пересувався автомобілем, і в той час одна з московських мін влучила за десять метрів від машини. На щастя, Бог зберіг його.

"Мене захищав батько з бабусею, які померли вже, - згадує Іван. - Я коли приїжджав у відпустку, обов'язково відвідував Юстинівку, мого батька, бабусі і дякував їм за захист. Я вірю в це..."

Більше трьох років воював Кошляк Іван на півдні України. Він врятував десятки життів українських захисників, здійснив сотні бойових виїздів. Деякі поранені досі приходять до нього в сні.

Іван вже звільнився. Його діти потребують безпосередньої підтримки.

Ось така історія простого хлопця з Тернопільщини. На таких тримається фронт. Тримається наша країна.

Зараз є безліч можливостей боронити свій край. На фронті потрібні водії, інженери, айтішники, лікарі, зв'язківці, зв'язники... Кожному знайдеться місце.

Хто не може воювати, підтримуйте наших воїнів матеріально, морально. Тільки разом ми можемо перемогти ворога.

Михайло УХМАН

Свобода

Головний редактор **Тарас Савчук**

Відповідальний секретар Віктор Уніят
Літературний редактор Наталія Гавришко
Редактор відділу Галина Вандзеля
Бухгалтерія Галина П'ятківська
Рекламний відділ Оксана Волошина

Індекс видання: 40184.

Е-mail редакції: reklama-svoboda@ukr.net, svoboda-te@ukr.net. **Сайт:** svoboda.te.ua

Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua. Замовлення № 1285. Тижневий тираж 9202

Висловлювані авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Політична трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

■ 21 вересня виповнився б 71 рік славетному співакові, народному артистові України Іванові Мацялко. Важка хвороба забрала його життя 28 липня 2007 року. Іван прожив лише 53 роки, але яскравих, сповнених великої любові до України, української пісні.

До його полудня віку на сторінках газети "Урядовий кур'єр" я підготував матеріал "Сокіл української пісні". І не лише тому, що він був одним із засновників і солістом відомого гурту "Соколи". А передусім тому, що серед інших рис сокіл є символом свободи, шляхетності, надії, провісником, асоціюється зі світлом. Усе визначало сутність справ і діянь Івана Мацялка. Два роки він мешкав у Тернополі, співав у супроводі гурту "Світозари".

Зараз перечитую записи інтерв'ю з Іваном Мацялком, згадую власні зустрічі з ним, особливо його тернопільського періоду. І в день Іванових народин кличуть спогади, хочеться нагадати деякі його думки, роздуми, які зринули колись з уст цього щирого українця й талановитого співака.

Іван, зокрема, казав: "Я дію лише голосом, а та енергетика, яка йде через нього, у складних лабіринтах душі людської знаходить те, що зворушує мого глядача". Батьки водили Івана до церкви, де співали в хорі. В храмі він почав осмислювати високу духовність. Мати й батько помітили також, що в сина є хист до музики. Починаючи з третього класу, п'ять кілометрів із сумкою в руках ходив з рідного села Батятичі до міста Кам'янка-Бузька, що на Львівщині.

У хаті Мацялків часто збиралися на репетиції сільські музики. Ці люди були одержимі музикою. Можливо, вони теж формували характер Івана. Згодом він вступив до Дрогобицького педінституту на музично-педагогічний факультет. У цьому місті зустрів маестро Миколу Копніна, який свого часу займався в Італії, співав в опері разом зі славетним Іваном Паторжинським.

Іван Мацялко був одним із учнів Копніна, вчився у нього мистецтва співу, правильного розуміння обраного фаху. Тож готувався як оперний співак. Вже будучи відомим естрадним виконавцем, зізнавався мені, що коли слухав відомих виконавців великої сцени, у серці відчував щем, що не серед них.

Та доля повела трохи іншим шляхом. Сім років пропрацював в ансамблі пісні й танцю "Верховина". 1990 року з братом Михайлом створили гурт "Соколи". Взятися за виконання стрілецьких і повстанських пісень. Мабуть, не випадково. Його рідний дядько був сотником Української повстанської армії. На жаль, він загинув. Узагалі родина Мацялків завжди була національно свідомою, понад усе любила Україну. Звісна річ, що за це мала тавро неблагонадійних до тодішньої більшовицької влади. "Це, звісно ж, відбулося на мойй свідомості, я не був ні піонером, ні комсомольцем, - зазначав Іван. - Коли через деякий час після вступу у "Соколи", мене запитали, чому співак повстанські пісні, відповів, що це певна нагорода від Бога за те, що сповідував ідеали, заради яких воював дядько". Деякі родичі залишилися у Сибіру. Тому завжди на концертах Івана Мацялка звучали

такі пісні, як "Зі Львова до Мукачева", "Рости, рости, черемшино", "Тихий Духай"... "Це невмирущі пісні, бо це наша історія, - зазначав співак. - Якось на моєму концерті були харків'яни. Підійшли до мене й щиро дякували за виконання стрілецьких і повстанських мелодій. Це свідчить: ця тема ніколи не буде неактуальною, вона - наша духовна потреба".

У "Соколах" зійшла творча зірка Івана Мацялка. Каже, щасливий, що був одним з тих, хто дав гурту обличчя. Та згодом в Івана почався, як сам називає, тернопільський період. Два роки працював у Тернополі, мав спільний проєкт з тушетним гуртом "Світозари". "З ними, на жаль, не вдалося досягнути певних пісенних верховин, бо вони мали своє бачення в мистецтві, я ж не прагнув нав'язувати їм власного розуміння", - зауважував він в одному з моїх інтерв'ю з ним. А, можливо, причиною того, що Іван Мацялко не залишився в нашому місті, стало, як би сказали чиновники, житлове питання. Власне, тодішній міський голова запросив на роботу співака, а про помешкання так і не подбав. "Я вже не в тому віці, щоб жити по гуртожитках", - мовив. Тож Іван повернувся до Львова, до міста, де знайшов своє кохання - Валентину Бондар, уродженку Житомирщини, артистку драмтеатру ім. Марії Заньковецької.

Шлюб Івана Мацялка був пізній, але, як твердив, щасливий. Вінчався з Валентиною у церкві святих Сергія та Вахка, яку свого часу кардинал Йосип Сліпий викупив для української громади. Вона розташована у самому центрі Рима, неподалік від Колізею.

Зрештою, вінчання в Римі - це не

прагнення здивувати, а радше обітниця. Свого часу, коли Іван працював у Тернополі, він дуже захворів. У лікарні його навідувала майбутня дружина. Вона прийджала зі Львова, казала, що ніколи не покине. На знак удачності пообіцяв їй, що, коли стане на ноги, то завезе кохану вінчатися до апостольської столиці. Відтак почав планувати поїздку, знайшов священника, який вчився в Римі, пояснив йому ситуацію. Підготовка тривала цілий рік. Ніхто про це не знав. Іванові бажання через певний час отримали нагороду - аудієнцію в Папи Римського.

"Потратив усі кошти. Більше того, навіть позичив гроші в Римі, бо вже не було за що назад повернутися. Вважаю, що це неоднозначна подія. Тому, коли запитуете, чи співаю перед хлопцями із золотими ланцюгами, відповідаю: ні, я не маю права перед ними співати, побувавши у Римі, у Папи", - ділився своїми думками Іван Мацялко.

Згодом Валентина подарувала чоловікові донечку. "Назвали її на честь моєї матері, яка померла 1988 року, - розповідав співак. - Коли народилася Гануса, сказав, що це ньенька до нас повернулася. До речі, донця дуже схожа на мою матір".

Коли ж запитав в Івана, на якому підмурівку тримається його щасливий шлюб, почув у відповідь: "Моя дружина молодша за мене на двадцять років. Звичайно, мій досвід, моя поміркованість трохи гасять її емоційні пориви молодості. Все це поєднується у певній гармонії. Крім того, є надзвичайний зв'язок - Гануса, без якої не можемо бути ні хвилини, заради якої живемо".

Якось я поцікавився в Івана, які риси характеру йому найбільше

допікають? "Непевненість, боязнь когось образити, - мовив. - Виявляється, артистові теж треба бути наполегливішим, відвертішим, настирливим. Я народився на межі двох знаків зодіаку - Панни та Терезів. Тому часто в житті зважую все, й доки думаю про те зрівноважування, події відбуваються, а я не встигаю".

Та попри все, Іван Мацялко активно тоді виступав на сцені. Зокрема, до 25-річчя своєї творчої діяльності підготував концерт-підсумок "Україно, краю мій". Серед інших міст, це ювілейне дійство він представ також у Палаці культури "Березилі" ім. Леся Курбаса. Я був на цьому концерті. Співак виконував пісні наживо. Якось по-особливому тепло й щиро приймали тоді Івана Мацялка тернополяни. Шквал оплесків, "Браво!" зривали раз за разом. Вразило публіку, зокрема, виконання народних пісень. Мені Іван зазначив, що тяжіння до таких пісень у нього почалося з перших днів творчої діяльності. "Бо те, що створив народ, - справді об'єктивна інформація, джерело натхнення, - стверджував. - Треба лише вдало знайти сучасні засоби музичного вираження народного творіння, донести його до людей". Артист зізнавався, що свого часу хотів докорінно змінити власний репертуар, але почали надходити на сцену записки з проханням виконати той чи інший добре знайомий музичний твір. "Очевидно, така моя місія: попри нові пісні, не цуратися тих, завдяки яким став популярним", - розмірковував тоді співак.

Востаннє наживо я зустрівся з Іваном Мацялком у серпні 2006 року на славнозвісній горі Лисоня неподалік Бережан. Тоді саме до 90-річчя боїв тут Українських Січових Стрілець з російською царською ордою організували Всеукраїнський фестиваль-конкурс стрілецької та повстанської пісні "Дзвони Лисоні". Щоб ушанувати пам'ять полеглих усусів, Іван Мацялко приїхав разом з дружиною та маленькою донечкою Ганусею. Твердив, хто не знає історії рідного народу, той не бажає Україні майбутнього. Тому обіцяв на горі, рясно политій стрілецькою кров'ю, що співатиме, відшукавши й надалі пісенні патріотичні перлини. Але ніхто тоді не знав, що жити Іванові залишилося менше року.

Певна річ, народний артист України Іван Мацялко мав чимало подальших творчих задумів. Коли я попросив його окреслити деякі обриси власного майбутнього, відповів, що не хоче нічого загадувати наперед. Замість того, навів слова зі Святого Письма: "Не турбуйся про завтрашній день, бо сьогоднішній має достатньо турботи". І наголосив, що для нього "важливіше передусім не роки, а добрі справи, які зробив, щастя, що має радість йти по життю з українською піснею". Він і справді летів соколом з рідною піснею і Україною, і за її межами.

Микола ШОТ

На світліні:
Іван Мацялко на горі Лисоня біля
Бережан (серпень 2006 р.)
Світлина автора

Легкої творчої дороги

■ Журналіст, поет-гуморист, член обласного літературно-го об'єднання, військовик, позаштатний кореспондент газети "Свобода" Тарас Комаринський поповнив ряди Спілки слов'янських письменників. Членський квиток під номером 190 йому вручив голова Спілки поет, літературознавець, редактор і громадський діяч Володимир Барна.

Як зазначив Тарас Комаринський, література і журналістика все життя були його хобі. Він ними зацікавився ще в студентські роки. Спочатку дописував у студентську газету "Академія" Тернопільської ака-

демії народного господарства, в якій тоді навчався, потім подавав кросворди і статті на студентську тематику в місцеві газети. Саме тоді в редакції "Свободи" познайомився з відомим журналістом Володимиром Сушкевичем, який став його наставником. Після закінчення вишу змушений був узяти велику паузу, оскільки основна робота займала надто багато часу. Знову продовжив писати після вступу в обласне літоб'єднання, щоб висвітлювати його діяльність. Веде у газеті "Свобода" рубрику "Творчі щоденники".

Його вступ у Спілку слов'янських письменників став справжньою несподіванкою для нього, бо пропозицію В. Барни щодо поповнення рядів Спілки свого часу сприйняв за жарт... Нині Тарас готує до друку нову поетичну збірку.

Різноманіт'я поезії Надії Тарасюк

■ 14 вересня, як уже повідомлялося, у другу неділю місяця, світлиця ТОО СПУ відчинила свої двері для "Творчих діалогів". Це - літературний захід, який із власної ініціативи, під егідою обласного літературного об'єднання організувала й модерує письменниця, членкиня НСПУ Василяна Вовчанська.

Цього разу в центрі уваги була поетеса та журналістка, членкиня НСЖУ, лауреатка молодіжної літерно-мистецької премії імені Степана Будного (2017) Надія Тарасюк. Хоч у шлюбі вона взяла прізвище чоловіка Куц, проте, в пам'ять про батька, в літературі залишила собі дівоче прізвище. За фахом працює чителькою української мови та літератури, а також зарубіжної літератури, а отже, художньою словом їй ніколи було не чужим. Почала писати вірші ще з дитинства. А вже коли сама почала працювати вчителькою в рідних Великих Вікнинах (тепер Кременецького району), то заснувала для учнів літературно-журналістський гурток "Вишиванка" і видавала газету "Сонячний зайчик і Ко", за яку здобула відзнаку в конкурсі шкільних газет у Миколаєві. Своїм літературним батьком і наставником називає поета Володимира Кравчука, якого, на жаль, вже немає з нами. Як зазначила ведуча заходу Василяна Вовчанська, "поезія надії Тарасюк наскрізь пронизана ліризмом. Вона різноманітна, повна метафор та порівнянь". У її віршах майстерно переплетені різні жанри поезії, як от,

наприклад, пейзажна лірика водночас містить цікаві філософські роздуми.

Очільник обласного літоб'єднання Зіновій Кіпібіда відзначив величезний прогрес у творчості авторки, порівнюючи стилістику її творів зі збірками різних років. Також подякував їй за велику допомогу у виданні альманаху "Подільська толока".

Поет-гуморист Орест Чоловічок - творчий побратим Надії Тарасюк, з яким вони разом провели не одну поетичну зустріч та відвідали різноманітні літературні заходи в різних куточках України, - провів своєрідний "сеанс сміхотерапії".

В рубриці "Очима друзів" цього разу виступали не лише друзі, а й рідні виватичі заходу. Щемливим виявилися слова чоловіка Олексія Куца, військового, який саме приїхав у відпустку із зони бойових дій. Він теж є членом літературного об'єднання, пише найчастіше фантастику у прозі. Віршує також і їхня донька Світлана (до речі, її слід привітати із ювілеєм, адже саме у день виступу мами її виповнилося 20). Такий собі творчий сімейний підряд.

Поетеса Олександра Кара прочитала власну віршовану акроприсвяту авторці, автор цих рядків - дружні пародії на її вірші.

Музичну крапку поставила відома на Тернопіллі поетеса, бард Богдана Дурда. Вона виконала кілька власних пісень під гітару.

Звісно ж, в центрі уваги були твори віршнізласа громадянська лірика, сповнена болю війни та надії на нашу якнайшвидшу перемогу.

Тарас КОМАРИНСЬКИЙ

Туризм без бар'єрів

доступний контент - звукоописи пам'яток для осіб з порушеннями зору, відеоролики про пам'ятки з титруванням та жестовою мовою для людей з порушеннями слуху, а також книга про замки, написана простою мовою для людей з ментальними порушеннями.

Вагомою частиною проєкту є книга про замки Тернопілля у форматі легкого читання.

Не всі можуть легко читати складні тексти, комусь заважає вік, стан здоров'я, особливості розвитку чи просто рівень підготовки. Такі книги не спрощують змісту - вони

роблять його доступним. Це шлях до більш інклюзивного суспільства, де кожен може відчувати, що книга створена і для нього теж.

Для якісної реалізації цього завдання залучено фахівців, зокрема науковців, які досліджують замки, а також мають досвід підготовки матеріалів для інклюзивних проєктів.

В команді проєкту є експертка з застосування простої мови та легкого читання, науковиця, керівниця численних інклюзивних проєктів Ольга Маруда, яка працювала над адаптацією текстів для книги у форматі легкого читання, проводила

■ Національний заповідник "Замки Тернопілля" активно працює над розширенням доступності своїх пам'яток. За підтримки Українського культурного фонду цьогоріч Заповідник втілює проєкт "Інклюзивна мобільна виставка "Замки Тернопілля". Мета проєкту: "Дати можливість всім відвідувачам легко отримувати інформацію про пам'ятки Тернопілля, зробити їх більш відомими серед різних груп людей, а також розвивати доступність в музеях".

Проєкт передбачає створення інклюзивної мобільної виставки, яка охоплює макети 11 пам'яток культурної спадщини Тернопільської області. Виставку доповнить інклюзивно

В Україні зростуть ціни на хліб...

Ціни на основні продукти харчування в Україні почнуть зростати вже восени 2025 року, зокрема подорожчають хліб і молочні продукти. Про це розповів заступник голови Всеукраїнської аграрної ради Денис Марчук, спрогнозувавши, як зміняться ціни на ключові продукти до кінця року.

Хліб: зростання цін на 20-25%

За словами Марчука, урожай пшениці в 2025 році залишиться на рівні минулого року - близько 22 млн тонн, тому дефіциту сировини для хліба не передбачається. Однак ціна на хліб залежить не лише від вартості пшениці, яка становить 20-25% від кінцевої ціни, а й від інших факторів: логістики, вартості палива, енергоносіїв та заробітної плати. Зростання цін на електроенергію та газ, яке відбулося з 1 серпня 2025 року, а також продовольча інфляція на рівні 22% додатково вплинуть на собівартість хліба. "У 2024 році ціни на хліб зросли

більш ніж на 20%. Цього року ми спостерігаємо щомісячне подорожчання на 1,5-2%. За підсумками 2025 року хліб може подорожчати на 20-25%", - зазначив експерт.

Молочні продукти: зростання на 7-8%

Через сезонне скорочення виробництва молока восени-взимку ціни на молочну продукцію зростуть на 7-8%. Марчук пояснив, що в Україні бракує молока екстра-класу, яке використовується для виробництва високоякісної молочки та експорту. Зростання експорту до країн ЄС також сприяє підвищенню закупівельних цін на молоко, що

відображається на кінцевій вартості продуктів.

"Ціни на молочку зростуть у межах 7-8% у вересні-листопаді. Однак, якщо експорт буде обмежено квотами, ціни можуть стабілізуватися", - додав він.

М'ясо: ціни залишаться стабільними

Ціни на м'ясо, зокрема свинину та яловичину, залишаться відносно стабільними у вересні-жовтні завдяки обмеженій платоспроможності населення. Однак можливі перебої з електроенергією, подібні до блекаутів 2022 року, можуть призвести до зростання собівартості через використання додаткових джерел енергії. Ціни на комбікорм, які залежать від вартості кукурудзи, також впливатимуть на кінцеву ціну

м'яса, але прогнозувати їх поки складно.

Яйця: можливе зростання на 5-10%

Виробництво яєць в Україні зросло, що забезпечує стабільність цін у короткостроковій перспективі. Проте зростання вартості електроенергії може вплинути на собівартість виробництва, що призведе до подорожчання яєць на 5-10% восени.

Овочі «борщового набору»: низькі ціни восени

Цьогорічний урожай овочів, таких як картопля, морква, буряк і капуста, виявився кращим, ніж торік, завдяки сприятливим погодним умовам. У серпні ціни на овочі «бор-

щового набору" були на 30-40% нижчими, ніж у 2024 році. У вересні-жовтні ціни залишатимуться низькими, але взимку можуть зрости через витрати на зберігання. "Урожай картоплі цього року достатній, щоб забезпечити потреби до весни. Однак взимку ціни зростуть через брак сучасних овочесховищ, а навесні можливий імпорт",

- пояснив Марчук. Експерт наголосив, що дефіцит овочевої продукції в Україні становить 400 млн дол. через імпорт. Розвиток овочівництва та надання грантів аграріям могли б зменшити залежність від імпорту та стабілізувати ціни взимку. Наразі брак сучасних сховищ призводить до зростання цін у холодний період.

Хотів заробити

У Кременецькому районному суді було розглянуто справу студента першого курсу Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, якого визнали винним у скоєнні кримінального злочину. Неповнолітній уродженець села Сураж Кременецького району потрапив у серйозну халепу, спокусившись на, здавалося б, легких заробіток.

Слідство встановило, що молодик отримав у месенджері Telegram пропозицію від невідомої особи заробити 5000 доларів США за підпал одного транспортного засобу, який використовується Збройними силами України або іншими військовими формуваннями. Пропозиція зда-

лася привабливою, і студент погодився.

Для виконання завдання хлопець обрав автомобіль марки "Orel Frontera" зеленого кольору, який був на території СТО і належав військовослужбовцю. Підготувавши ємність із запальною сумішшю, юнак дочекався темряви, облив капот машини та підпалив її. Процес підпалу він зняв на камеру мобільного телефону, щоб надіслати відео "куратору" як доказ виконаної роботи та отримати обіцяну винагороду.

Та замість омріяних 5000 доларів студент отримав зовсім інші "бонуси". Автомобіль згорів щент через неконтрольоване полум'я, а виконавець так і не отримав жодних грошей від замовника. Натомість проти нього було порушено кримінальну справу за умисне знищення чужого майна. Збитки, завдані потерпілому, оцінили у майже 130 000 гривень, які хлопець тепер зобов'язаний відшкодувати.

Крім того, суд зобов'язав юнака компенсувати державі витрати на проведення судових експертиз, що становили понад 107 000 гривень. Загалом сума, яку студент повинен сплатити, перевищує 200 000 гривень.

Враховуючи укладання угоди про визнання винуватості, Кременецький районний суд призначив студенту-першокурснику іспитовий термін на 2 роки. Це означає, що протягом цього часу він перебуватиме під наглядом, а будь-яке порушення умов може призвести до суворішого покарання.

Вирок суду не є остаточним - на нього може бути подана апеляція протягом 30 днів з моменту його проголошення.

Отже, спокусившись на пропозицію заробити 5000 дол., студент не лише не отримав жодної копійки, а й опинився у скрутному становищі, з величезними фінансовими зобов'язаннями та кримінальною відповідальністю. Необдумані дії, особливі пов'язані з незаконною діяльністю, можуть мати руйнівні наслідки для молодшої людини, яка лише починає своє доросле життя.

Тернопіль: наркоторгівля через Telegram

У Тернополі поліція задокументувала діяльність третьої організованої групи, яка збувала канабіс, амфетамін та PVP через мережу Інтернет. Зловмисники використовували Telegram-канал, а також організовували "закладки" та поштові відправлення. Організатор керував групою дистанційно, контролюючи постачання наркотиків і розподіл прибутків. Щомісяця група реалізовувала близько 500 доз психотропів, заробляючи 200 тис. грн.

У результаті обшуків у Тернопільській та Хмельницькій областях вилучено 100 г PVP, канабіс, мобільні телефони, банківські картки, пакувальні матеріали та інші докази на суму близько 150 тис. грн. Двох учасників затримали за статтями 208 та 615 КПК України, а організатору, його помічнику та адміністратору Telegram-каналу повідомлено про підозру за ч. 2 ст. 307 КК України.

Слідство триває під процесуальним керівництвом Тернопільської обласної прокуратури. Усі факти розслідують за ч. 2 та ч. 3 ст. 307 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, зберігання та збут наркотичних засобів у великих розмірах, вчинене організованою групою). Правоохоронці продовжують встановлювати всіх причетних до злочинної діяльності та документувати їхні дії.

Поліція ліквідувала наркоплантації

На Тернопільщині правоохоронці провели масштабну спецоперацію "Джентльмен", спрямовану на боротьбу з незаконним вирощуванням конопель та збутом наркотичних речовин. У результаті 27 обшуків, проведених 10 вересня 2025 року на території Тернопільської та Хмельницької областей, поліція виявила наркотичні плантації, вилучила значну кількість заборонених речовин та припинила діяльність трьох організованих злочинних груп. Про це повідомила пресслужба поліції Тернопільської області. Операція, ініційована Нацполіцією України, об'єднала зусилля оперативників управління боротьби з наркозлочинністю, слідчих із Кременця, Тернополя та Чорткова, а також співробітників СБУ за підтримки спецпідрозділу КОРД. У ході обшуків правоохоронці викрили три організовані групи, які займалися вирощуванням конопель, виготовленням марихуани та збутом наркотичних засобів і психотропів як на території області, так і за її межами.

За даними досудового розслідування, чоловік причетний до підпалу двох елітних автомобілів у Тернополі, які належали приватним особам. Збитки від кожного випадку перевищують 1,6 млн грн, що свідчить про значну матеріальну шкоду, завдану потерпілим.

Крім того, під час санкціонованого обшуку в помешканні підозрюва-

ного поліцейській виявили та вилучили дві бойові ручні гранати РГД-5 із запалами, що додало до обвинувачень ще одну статтю Кримінального кодексу. Аби уникнути відповідальності, 63-річний тернополянин понад два роки переховувався від слідства, через що його оголосили в розшук. Завдяки злагодженій роботі оперативників місцезнаходження зловмисника вдалося встановити, а його самого - затримати.

Наразі чоловік перебуває під вартою, а слідство триває. За сукупністю злочинів йому загрожує до 10 років позбавлення волі. Правоохоронці продовжують встановлювати всі обставини справи та можливих співучасників.

У Тернополі суд виніс вирок двом чоловікам, які намагалися пограбувати волонтерів, що зібрали кошти на автомобіль для Збройних сил України. Злочин, спланований із холодним розрахунком, розгорнувся у грудні 2023 року. Один із нападників отримав реальний термін ув'язнення, інший - умовне покарання.

Схема злочину зародилася в Telegram. Житель Дніпропетровської області, який працював водієм, створив фейковий акаунт у месенджері, де розмістив оголошення про "допомогу з виїздом за кордон". Він обіцяв чоловікам призовного віку безперешкодний перетин кордону за сприяння "потрібних людей". На цю пропозицію відгукнулися двоє волонтерів, які планували поїхати до Польщі, щоб придбати автомобіль для ЗСУ вартістю 10 тисяч доларів.

Домовившись про зустріч, волонтери прибули 20 грудня 2023 року на автозаправку в селі Великі Гаї поблизу Тернополя. Там їх зустрір "перевізник" на Renault Logan із логотипом таксі. Волонтери поклялі речі в багажник, тримаючи при собі напльчаник із особистими речами та готівкою - 10 тисячами доларів. Водій, який виявився організатором схеми, повіз їх містом, нібито для того, щоб забрати ще одного пасажирів.

На вулиці Будного в Тернополі до машини підсів спільник - раніше судимий житель Чернігівщини. Він одразу почав погрожувати волон-

Затримали керівника коледжу

Правоохоронці Тернопільської області за процесуального керівництва обласної прокуратури викрили керівника фахового коледжу - філії одного з університетів - у вимаганні неправомірної вигоди.

За даними слідства, директор запропонував знайомому послугу: за 500 доларів США обіцяє зарахувати 41-річного військовозовбав'язаного на навчання в коледж, що дало б останньому можливість отримати відстрочку від служби. Правоохоронці затримали керівника під час отри-

Ексбанкіра підозрюють у викраденні понад 1 млн грн

На Чортківщині правоохоронці викрили колишнього керуючого одного з банківських відділень, який підозрюється у підробці платіжних карток, шахрайстві та крадіжках на суму понад 1,1 млн грн. За даними слідства, зловживаючи довірою клієнтів, ексбанкір привласнював їхні кошти, оформляючи фінтивні кредитні картки та отримуючи доступ до депозитів. Про деталі резонансної справи повідомила пресслужба Тернопільської обласної прокуратури.

Колішній керуючий банківського відділення використовував своє службове становище, щоб обманювати клієнтів. Під виглядом уточнення даних рахунків чи зміни паролів він оформляв на громадян кредитні картки, якими згодом користувався для власних потреб. Готівку знімав через банкомати або розраховувався картками за товари та послуги.

Крім того, чоловік отримував доступ до депозитних рахунків клієнтів, вводючи їх в оману. Потерпілим повідомляли неправдиву інформацію про стан їхніх рахунків, необхідність переоформлення чи тимчасового блокування карток. Отримавши доступ до коштів, ексбанкір привласнював їх, використовуючи як власні.

Від протиправних дій постраждало 15 осіб, а загальна сума збитків сягнула 1 млн 117 тис. грн. Прокурори Тернопільської обласної прокуратури повідомили підозрювано-

му про вчинення злочинів за кількома статтями Кримінального кодексу України: чч. 1-4 ст. 185 (крадіжка), ч. 2 ст. 190 (шахрайство) та чч. 1, 2 ст. 200 (незаконні дії з платіжними картками). Наразі розслідування проводить слідче управління Головного управління Нацполіції в Тернопільській області під процесуальним керівництвом обласної прокуратури. Правоохоронці встановлюють усі обставини злочину та перевіряють, чи можуть бути інші постраждалі від дій ексбанкіра.

Чортків: 200 доз і 60 тис. грн доходу

У Чорткові правоохоронці викрили ще одну групу, яка вирощувала коноплі та виготовляла марихуану для продажу. Щомісяця зловмисники збували близько 200 доз, отримуючи прибуток у розмірі 60 тис. грн. Під час обшуків вилучено 7 кг канабісу та інші речові докази. Одному з фігурантів оголошено дві підозри за ч. 2 ст. 307 КК України (незаконний збут наркотичних засобів).

Кременеччина: наркопритон і 300 доз щомісяця

На Кременеччині п'ятеро зловмисників вирощували коноплі та збували марихуану. За місцем проживання одного з підозрюваних дієла лабораторія, яка слугувала наркопритоном. За даними слідства, щомісяця група реалізовувала близько 300 доз канабісу, заробляючи приблизно 150 тис. грн. Під час обшуків поліцейські вилучили 5 кг канабісу, рослини конопель, пристрої для виготовлення та вживання наркотиків, а також мобільні телефони й банківські картки. Орієнтовна вартість вилученого - 1 млн грн. Двох підозрюваних затримали за ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України.

Понад два роки переховувався від слідства

Оперативники управління карного розшуку ГУНП в Тернопільській області затримали 63-річного тернополянина, який понад два роки перебував у розшуку за підпалами двох автомобілів преміум-класу та незаконне зберігання бойових припасів.

11 вересня 2025 року правоохоронці, за силової підтримки роти поліції особливого призначення, провели комплекс оперативно-розшукових заходів, у результаті яких встановили місцезнаходження підозрюваного та затримали його. Суд обрав чоловіку

мання грошей у порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України.

Йому повідомлено про підозру за частиною 3 статті 368 КК України - прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Якщо вина буде доведена, йому загрожує до 10 років позбавлення волі, а також позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років. Застосування конфіскації майна можливе.

Слідство триває.

Підприємства Тернопільщини принесли громадам і державі понад 900 млн грн податку на прибуток

Ціна на 213,9 млн грн або на 23,7% більше, порівняно з відповідним періодом минулого року.

Із загальної суми до державного бюджету надійшло 811,3 млн грн при протгнотзованих 766,9 млн гривень. Місцеві бюджети отримали 91,8 млн грн, замість очікуваних 76,8 млн гривень. Такі результати означають не лише стабільну роботу бізнесу, а й додаткові ресурси для розвитку регіону.

Окремим джерелом наповнення став і чистий прибуток господарських організацій. За вісім місяців цього року до бюджету його спрямовано 5,2 млн грн, що вдвічі перевищує прогнозовану суму.

Фінансова відповідальність підприємств краю забезпечує не лише виконання зобов'язань перед державою, а й створює основу для реалізації важливих проєктів у громадах. Тернопільщина вкотре доводить: навіть у складний час бізнес здатен працювати результативно й робити свій внесок у розвиток країни.

Сектор інформаційної взаємодії Головного управління ДПС у Тернопільській області

Написано серцем

Знов снилось моє життя

Знов снилось моє життя,
Що було вже і що ще буде.
Гіркого ще нап'юся пиття,
Та тебе серце не забуде.
Бо хоче так моя душа,
Люблю і досі, досі мрію,
Щоб з нього виїняти ножа.
Чи покохати ще зумію?

Не знаю, скільки тих провин
Я назбирав на шляхах долі,
Чекав дзвінка, чекав новин
Від тебе - милої такої.
Своєю серцю за життя
Завдав нестерпних важких ран.
В душі не було каяття,
Лиш десь з глибин ішов туман.
Писав я вірші і любив
Тебе одну, як ніхто в світі.
При зустрічі в очах ловив
Спалахи зір короткі миті.
І за нагоди, без причин,
Тобі я дарував букети,
Нічого не чекав взамін,
Лиш в грудях серце билось: "Де ти?"
Юрій ЗАЯЦЬ

Таємниця забутого джерела

- Може, ми гуляти ниньки пішли б до джерела, зозулю послухати? Старий Тимко задихався, підмошуючи під голову високо подушку, і говорив хрипким голосом хворої немічної людини.
- Ви, тату, як мала дитина, - злилася Ліда. - Минулого тижня ходили на хрущів дивитися, то вам гірше стало!
- Знаю, дочко, що тяжко тобі зі мною, але вважай, що то моє останнє прохання, - видихнув Тимко і відвернувся до стіни. Він завжди так робив, коли щось було не по його. На тій стіні, на гуцульському чорнобривому килимі, у рамках, прикрашених вишитим рушником, висять фотографії. Мабуць, з п'ятнадцять. Тимко їх ніколи не рахував, бо коли дивився на них, то наче подорожував лабіринтом свого життя, переносився у минулі події, відпочивав душею. А нині він з під лоба зиркав на поховкві від часу світліни і серце його стисалося у якійсь невимовно ностальгійній тузі. Десять років минуло, як померла його Тося, а він не може змиритися з втратою. Її очі завжди з ним - добрі, лагідні, ніжні, блакитні, як нинішнє травневе небо. Дивиться на нього з фотографій, наче хоче щось сказати. Ліда, дочка, мало схожа на дружину - кароока, метка, гаряча на слово. Так і засиділася в дівках до сорокарічного віку, бо однолюбка. Покохала сусідського хлопця Тараса, а той надав перевагу Лідиній найкращій подрузі. Ліда втратила і подругу, і коханого. Тепер вони десь в далекій Америці живуть.

Тяжко Тимкові на серці. За Ліду гризеться. Нині-завтра він очі заплющить, то одна в усьому світі залишиться. Пропасті не пропаде, а в самоті не буде мати до кого й слова промовити. А ще той далекий вечір біля джерела не дає Тимкові спокою. І померти не дає. Скільки років минуло, а наче вчора було...
Тимко і Федір - молоді та веселі парубки - були нерозлучні. Усюди разом, все вкупі. В колгоспі на комбайнах працювали, на танці вечорами в сільський клуб ходили, дівчатам голови крутили. Не хлопці - вогоні! Коханих вибрали собі до душі: сіроокий Федір - чорняву Галю, а запальний Тимко - русокоосу Тосю. Весілля відгуляли, в молодих сім'ях по дитинці народилося. У Федора - син Олексій, у Тимка - дочка Ліда. Живна тогоріч були гарячими, молотили збіжжя до опівночі. Щоразу поверталися друзі додому стежиною попри джерело. Сідали біля нього, пили чисту, цілющу воду, відновлювали сили, відпочивали. Це джерело біля невеличкого гаю було їхнім улюбленим місцем. Навесні біля нього все зозуля кувала, вони рахували свої роки та сміялися весело. А джерело, наче теж відчувало, жебоніло до них своїм лагідним голосочком, співаючи благословенну світом пісню життя. Навкруг нього росла дрібна осока і жовте латаття. Зелені кумедні жабки влаштовували у воді передгоні з плавня.

Того злощасного дня Тимко наче відчував щось недобре. Немов важка брила лежала на душі. Це було передчуття біди. Коли повер-

талися з роботи, біля джерела Федору стало погано. Як потім встановила медична експертиза, у нього була вроджена вада серця, про яку ніхто не знав. Тимко, рятуючи товариша, приніс його до джерела, обливав водою, але нічого не допомагало. Той помирав у нього на руках. Федір діваст з кишені срібний хрестик і сказав кволим голосом:
- Візьми, це буде тобі пам'ять про мене.

Хрестик вислизнув з руки і впав у воду...
Відтоді Тимко ходив на роботу іншою стежиною. Він сорок років не був біля джерела, не хотів знову переживати страшні спогади. Казали люди, що заросло воно осокою і знаку на тому місці нема - висохло. Забули селяни, що колись там було джерело: старші - померли, а молоді не цікавилися. Усе поглинув безжалісний час.
- То давайте, тату, підемо, як так вже хочете до того гаю, а то потім випоминати мені буде. Вставайте помалу, - Ліда взяла Тимка під руки, посадила на ліжку і почала взувати.

Йшли мовчки. Прислухалися. Зозуля не кувала. Хоч була весна і все ціло.

- Може, й не знайдемо того вашого джерела, і зозулі щось не чути, - почала Ліда. - Але вам то що, так, аби кудись іти.
Тимко нічого не відповів, наче й не чув її слів. Він побачив його ще здалеку - джерело своєї юності, місце світлої пам'яті і великої туги. Зупинилися біля самого джерела. Ліда постелила коцки, Тимко сів, віддихався, а потім став на коліна і почав розшипати джерело. Він вивірив з коренем осоку та траву, наче добирався до джереляного серця. Дочка йому допомагала. І ось уже показалася мутна водиця. Вони стали вигортати намуд і раптом щось заблищало в Тимковій руці. Це був Федорів хрестик. Тимко заплакав, як мала дитина:

- Вибач, друже, що я стільки років сюди не ходив і не знайшов твого подарунка, його берегло джерело.

- Дочко, віддаю тобі цей хрестик, мені він вже не пригодиться, а тобі нехай принесе щастя, - поцілував і віддав Ліді, наче дорогоцінний скарб.
Рівно за місяць помер Тимко. Цвіла акація. На похорон зішлося усе село. Федорів син Олексій теж прийхав, не знати, хто його повідомив. Як виявилось, він був самотнім, тож залишився в селі жити в батьківській хаті. Спершу Олексій допомагав Ліді по господарству, а потім вони відчували, що довгоочікуване кохання прийшло до них. Вони зійшлися, і через рік на Тимковому подвір'ї вже грали веселі музики...

Райса ОБШАРСЬКА

Сімейна сторінка

Господь не залишить напризволяще

Сьогодні Зеня вперше за багато років пішла на сповідь до отця Василя. Довго виливала розпач і біль, які, здавалося, волали про допомогу. Настоятель уважно слухав, не перебивав, дозволив старшій жінці поділитися власним горем...

З теплою згадувала свого тата, до якого зверталася лише на "ви". Добрий, щедрий, був справжнім господарем, простим сільським чоловіком. Мав пару коней, пасіку і великий садок. Коли не стало неня, світ зупинився. Зеня з мамою вмиє осиротілих. Спочатку продали коні, потім сусід забрав пасіку. А через три роки і мати теж відійшла в потойбіччя.

18-річна Зеня втратила найдорожчих і перестала усміхатися. Згодом закінчила бухгалтерські курси і стала працювати в сільській конторі. Коли в 30-річному віці зустріла Петра і закохалася в нього, тоді почала відроджуватися. Весілля гучного не робили, вони не хотіли скликати багато людей. Лише кілька найрідніших розділили з ними цю радість. Петро теж виявився працьовитим чоловіком. Став для неї справжньою надією та опорою. Сусід повернув бджіл. Через деякий час народилася така бажана доня Ганя. Усе її купували, ні в чому не відмовляли.

Після школи Ганя поїхала до міста поступати в університет. Хотіла стати економістом, математиком, як і її ненька, знала дуже добре. Але не вдалося вступити з першого разу, лише кілька балів забракло. Ганя подалася на роботу в супермаркет касиром. Квартиру з подругою винайняла і не полишала мрій про навчання. Але плани пішли шкереберть. Петро несподівано почав скаржитися на болі в серці і через рік його не стало.

Та ще й Ганна познайомилася з Миколою, повним нікчемною, який, окрім оковитої, не любив нічого і не рахувався ні з ким. Побралися і почалося їхнє невеселе життя. Микола на дру-

жину часто руку підіймав. Не дивився, що вагітна, лупцював і пиячив. Зеня, коли приїжджала до них в гості, благала, аби донька не терпіла деспота. Щоб розлучилася і до села поверталася. Але де там, не послухала неньку. "Сліпе" кохання завадило зробити правильний крок. Її колись така сяюча і щаслива дівчинка перетворилася на затуркану й перелякану особу. Згодом і друге дитя народилося, потім третє - дві дівчинки і хлопчик Михась. Ганя третьої дитини не хотіла.

- Мамо, - казала зажурена, - йду аборт робити. Не зможу прогудувати ще й це немовля.
- Де двоє, там і третє, нагодуєш. Гріх великий дитинча вбивати, - наголошувала Зеня.

Якось біду донька тягнула. Її єдина кровинка заслуговувала кращої долі. Проте, коли Михайлику рік виповнився, до Гані хвороба підірвалася. Згоріла сердешна, мов та свічка, через пів року. А далі зять до тещі передзвонив:

- Приїжджайте, - голосив, - не справляюсь. До Польщі, на заробітки їду.
І все, з кінцями. З тих пір від нього, ірота безсердечного, через якого Ганя та його батьки Богу душу віддали, ні слуху, ні духу не було.

- Отче, - казала засмучена Зеня, - усі клопоти про діток малих на мене лягли. Пенсія моя, самі розумієте, як кіт наплакав. Хату в селі продала, птицю, худобу, реманент за так віддала. І перебралася до міста у цю двокім-

натну квартиру. Зараз документи оформляю про опіку над онуками. Сутужно мені і тяжко з усім справлятися. За що, скажіть, такий хрест важкий несучу? - бідкалася літня жінка.

- Знайте, Господь милосердний. Він нікого не залишає напризволяще і вам обов'язково допоможе діток на ноги підняти. Як кажуть: "За сиротою сам Бог з калитого". А у вас їх аж трійко. До нас приходять парафіянини, який волонтерить. А я з Червоним Хрестом зв'язусь. Усі вам чимось стануть у нагоді, вийдете зі скрутного становища.

Отче ще довго говорив слова підтримки, усіяло розраджував. А Зеня все слухала і гірко плакала. Описля, коли папери до ладу довела, стала опікуном і кошти почала отримувати, в голові засіли слова настоятеля, що Бог не покине її ніколи. Життя потроху налагоджувалося. Та от халепа, зла сусідка почала відверто зневажати і ображати Зеню з онуками.

- Ото наплодили злиднів, - говорила зверхньо. - До притулку їх краще віддайте. Толку з них все одно ніколи не буде. І хай так голосно не бігають по квартирі, бо голова від них вже тріскає.

Зеня якось не витерпіла і випалила:
- Ще раз почую якусь гідоту про малечу, напишу на вас заяву в прокуратуру. Там з вами серйозно розберуться. Більше наклепів не потерплю. Описля троху припишкля Людмила,

І знаєте, що дивно? Навіть тепер, серед цього хаосу, кожен із нас може повернути ті цінності. Треба лише почати цінувати ширість, простоту і любов. Бо те, що справжнє і від Бога, ніколи не старіє.

Світ спраглий до простих, але справжніх сердець. Не потрібно великих промов чи гучних вчинків, достатньо бути щирим там, де більшість носить маски.

Бути людиною - означає вміти

але все одно час від часу насміхалася та розпускала брудні плітки про бабусю з онуками. У соцслужбу часто дзвонила. Мовляв, діти голодні і недоглянуті. Треба їх рятувати. Так п'ять років швидко збігло. Аж якогось дня до Зеновії у двері постукали. На порозі стояла Міля з іншого під'їзду, з якою здружилася Зеня.

- Уявляєш, - почала захекана коліжанка, - у Людмили біда за бідою стається. Оце ж місяць, як чоловіка поховала. А вчора з Англії їй зателефонували, що донька із зятем загинули. Тепер вона зовсім самотньою залишилася.

- Я їй нічого поганого ніколи не бажала. Як важко деяким людям зберегти в собі порядність. Вони ще й створюють проблеми іншим. Людмила, на жаль, як і мій зять, до таких належать.

А ще через певний час Люда змуснена була продати свою трикімнатну квартиру і подалася до села. У неї була соціальна пенсія, на яку вже не виживала. Сподівалася ж на доньку за кордоном, яка їй щомісяця кругленьку суму висилає! І в це помешкання вселилася нова родина - чоловік з дружиною та сином. Ольга працювала стоматологом, а її благовірний - хірургом у приватній клініці. Син Андрій навчався у духовній семінарії. З ними дуже добре комунікувала Зеновія, відразу знайшла спільну мову.

Через деякий час Зеня почала стрімко втрачати здоров'я. Ноги сильно боліли і жінка важко ходила. З кожним днем пересуватися їй було нестерпно. Це помітив сусід Дмитро Павлович.

- До мене в клініку негайно завітайте, - просив. - Зроблю безкоштовне обстеження.

Потім їм операції їй зробив на два суглоби. Описля реабілітацію бабуся пройшла. З дітками в цей нелегкий час сусідка Ольга залишалася.

Скільки всього ще доведеться пережити Зені - невідомо. Але вона завжди пам'ятатиме щирі, напутні слова отця Василя про те, що Господь ніколи нікого не залишає напризволяще.

Оксана ВОЛОШИНА

Бути людиною

Мабуть, раніше і цінності були трохи іншими. Люди мали менше, але серця були тепліші. Раділи не новим речам, а спільному хлібу на столі, доброму слову сусіда, простій усмішці дитини. Тоді багатством називалося не те, що в кишені, а

те, що в душі.

Тепер світ змінювався, все кудись біжить, гониться, але іноді хочеться зупинитися і згадати, як добре було тоді, коли важливішим за гроші були дружба, вірність, чиста совість і молитва. Бо саме це робило людину щасливою.

Олексій вирішив, що кохати більше не буде. Ніколи! З жінками він, звичайно, зустрічався, але щойно мова заходила про серйозні стосунки, відразу йшов. Одружуватися? Ну ні! Досить того, що після першого шлюбу він один виводив сина!

- Сім'я в мене вже є - я та Павло, - часто казав Олексій. - Навіщо нам стороння жінка? Вона ж як тільки обручку на палець одягне, перетвориться на... чисте зло. І почне просити, просити, просити...

Такий висновок Олексій зробив після розлучення. Що там у нього з Марією вишло, до ладу ніхто не знає. Тільки на тлі повної ідилії, який відверто заздрили родичі та друзі, вона втекла. Несподівано! Зібрала речі і поїхала до нового коханого, залишивши чоловіка з дворічним сином.

Олексій переживати не став - не той характер. Сказав собі: "Так, друже, що в житті важливіше - затишок у домі чи щастя твого сина?" І відповів: "Звичайно, зараз найголовніше - син. А у нещасного батька щасливих дітей не буде. Значить, Марія не варта моїх сліз, я буду щасливий всупереч усьому".

Він повернувся до батьків: винаймати квартиру не мало сенсу, та й мати погодилася доглядати онука. Дізнавшись, що він вільний, незаміжні жінки почали витися навколо нього одразу. Олексій все бачив, розумів і діяв, як то кажуть, напередбачення.

Додому нікого не водив. "Навіщо ризикувати? - міркував він. - Якщо стосунки не складуться, синові доведеться відкидати від однієї та звикати до іншої".

Позицію свою Олексій не приховував, озвучував уголос. Але жінок це приваблювало, як магніт. І яких!

Наприклад, Катя. Працювала у маркетингу, молодша на три роки. Вільна, спонтанна. Вона так закохалася, що проходила Олексію не давала. Вранці на машині забирала з дому та везла до офісу. У вихідні - спільні розваги. Навіть на море їх із Павликом звозила! Ну, прямо не жінка, а чоловік у спідниці!

Через півроку не витримала, сама до ЗАГСу покликала! Але Олексій плани на спільне життя навіть обго-

ворювати не став: "Дякую, але ми не підходимо один одному, це все минеться - я ж старший, вік і таке інше, сама розумієш".

Вона не повірила. Стала ревнувати! Навіть стежила за ним: хотіла переконатися, що він ні з ким більше не зустрічається. Не дарма турбувалася. У нього вже була ще одна подружка Оля. Вона повністю його влаштовувала, оскільки була заміжня. Серйозних стосунків із нею Олексій не планував і дав це зрозуміти.

Однак через деякий час вона сказала, що збирається піти від чоловіка. До Олексія піти, звісно. А він, тільки-но почув натяки на спільне життя, втік. Як і слід було очікувати, "самотнім мачо" він був недовго. У лютому пішов на вечір зустрічі випускників і там зустрів Ганну - своє шкільне кохання.

У юнацькі роки в них нічого не вийшло, але тепер, коли обидва були вільні (Ганна щойно розлучилася з чоловіком), між ними виникла не іскра, а ціле багаття. Олексій буквально розцвів, літав на крилах. Ганна була не тільки гарною, а й розумною, з нею було легко та цікаво. Вони багато розмовляли, ділилися спогадами, сміялися з старих жартів. Кожний вечір, проведений із нею, наповнював життя Олексія новими фарбами. Все було чудово. Якось Ганна запропонувала Олексію переїхати до неї. Мовляв, вона хоче бачити його щодня, прокидатися з ним у одному ліжку, жити як повноцінна родина.

- Розумієш, - казала вона. - Я вже не дівчинка, час визначатися. А за Павлика не хвилюйся. Я намагатимусь стати йому доброю матір'ю.

Олексій розгубився. Ось зараз він мав би сказати щось їдке і піти, залишивши жінку ні з чим, але він ... не міг.

- Я... поки... не готовий, - невпевнено сказав він, насили підбираючи слова. - Зрозумій мене правильно...

- Розумію, - Ганна відреагувала зовсім спокійно. - Але ж не в ЗАГС тебе клич. Просто подумай про це... Обіцяєш?

- Обіцяю, - луною відгукнувся

Олексій, дивуючись сам собі.

Відповідь Ганни припала йому до душі. Вона не влаштувала сварок, ні в чому його не звинуватила, не дорікнула, вона навіть не засмутилася.

Минав час. Олексій все більше прив'язувався до Ганни.

Через рік він почав думати про те, що, можливо, варто дати собі шанс на щастя. І він вирішив відверто поговорити з жінкою.

Цілий вечір напередодні зустрічі він обмірковував, як і що скаже... Як пояснити свої почуття, як запропонує Ганні стати його дружиною...

Несподівано у двері подзвонили. Олексій хотів відчинити, але почув, що до вхідних дверей пішла мати. Йому здалося, у вона ойкнула. Олексій вискочив у коридор. На порозі квартири стояла Марія - його колишня дружина та мати Павла.

- Знаю, знаю, - затараторила вона. - Я - така-сяка, не маю права вас турбувати, повинна була попередити, але ... Я так скучила!

Вона кинулася схвилюваному Олексію на шию і припала до його губ. Той остаточно загубився...

- Ти ж не виженеш мене на вулицю?

- Ти... навіщо прийшла? - прохрипів Олексій, у якого від хвилювання пропав голос.

- Я ж сказала! Засумувала! За тобою, за Павликом, - вигукнула вона сумним голосом. - Що я наробила?! Тепер я розумію, як люблю вас!

Марія чудово знала Олексія і чудово грала свою роль. Вона не дала йому жодного шансу задавати питання. Заздалегідь визнаючи себе винною. Розповідала Олексію про те, як втомила, як переживала, як її не любили, ображали, обмановали і нарішті покинули...

- Я хочу повернутися, - сказала вона, - якщо ти, звичайно, дозволиш... Заради сина...

Олексій хотів сказати щось образливе, але, несподівано для себе, пробурмотів:

- Я маю подумати...
- Так-так, звичайно, - Марія закивала головою, - я тебе не кваллю.

співчувати тоді, коли інші відвертаються. Це означає подати руку без вигоди, вислухати, коли всі мовчать, захистити слабшого, навіть якщо це непопулярно.

Світ не змінюють могутні системи і холодні закони. Його змінюють ті, хто зберіг у собі чистоту душі. Ті, хто вміють любити, прощати і світлитися добром, навіть коли навколо темрява.

Ігумен Саватій СОБНО

Богдан АНДРУШКІВ:

«На Тернопільщині є родовища нафти, поклади вугілля та інших копалин»

Намагаюся бути потрібним

У минулому номері газети ми надрукували роздуми щодо сьогодишньої соціально-економічної, політичної та духовної ситуації члена Національної спілки письменників України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора економічних наук, професора Богдана Андрушківка "Сповідь і каяття, або Спішімо виконати своє небесне покликання". Оскільки стаття викликала резонанс серед читачів, ми вирішили більш детально поспілкуватися з паном Богданом, але вже щодо рідної Тернопільщини, зокрема її економічного потенціалу.

- Богдане Миколайовичу, ви пережили тоталітарний період, маєте можливість порівняти старорежимне життя, мітинговий і революційний періоди, війну. Чи вірили ви, що Україна відбудеться?

- Українці бунтували у всі часи, починаючи з Козаччини. Віховими подіями були створення УНР, УПА, та щоразу вогонь нашого прозріння гасили кров'ю.

В наш час старше покоління показувало вірчі витримки. В таких, як я, було сум'яття у свідомості, що москвити не заспокояться і, скориставшись невизначеністю колишнього партапарату і колаборантів, не допустять юридично-правового становлення держави, але, слава Богу, вони спізналися. Частина партапарату прозріла, частину колаборантів нейтралізовано. Народилося нове покоління українців, які категорично засуджують агресію. Ми за цей короткий історичний час показали здатність до самооборони, самозбереження, розвитку за європейськими взірцями.

Так, москвити спізналися, але не відмовилися від злих намірів. Пішли спочатку на Крим, Донецьк, Луганськ, розраховуючи на незрілість еліти та колаборантів. Чого гріха таїти, незрілість еліти там проявилася. Крім цього, керівництво держави не вия-

вило рішучості у нейтралізації колаборантів, і ми отримали те, що маємо. Нині "православні" ідуть організовано у плащ-палатках (яких не мають і наші військові) хресною ходою до Почаївської лаври. Співають російських пісень і викрикують так звані "духовні" заклики. Серед них є й чоловіки призовного віку. Чому такі події нині мають місце? Нерішучість та непрофесійний захист інтересів України спровокували ідею легкого захоплення агресором спочатку столиці - Києва, а потім і всієї "хохляндії". (Вони не знають, що хохол у перекладі з тюркської в одному випадку означає - "дитя неба" в іншому - "жовто-синій" ("хоу-гол"). Та не вдалося. Сьогодні наш народ відчув смак свободи, і, незважаючи на всі наші втрати, її вже москвитам не забрати, ходу до волі не зупинити.

Про багатства Тернопілля

- Давайте повернемося до Тернопільщини. Чи шкодуєте про свої нереалізовані плани?

- Я давно пішов у відставку з державної роботи. Трохи працював у профспілках, згодом - в науці. Ні про що не шкодую. Намагався бути ко-

рисним людям. Побажаю кожному, щоби зробив стільки, скільки вдалося реалізувати мені на відповідальних роботах. Мені є про що звітувати перед людьми і перед Господом. Жаль, що мої окремі ідеї не знайшли повного впровадження. Нині війна, і повернутись до них можна буде після перемоги за умов наявності фінансів, бажання регіонального керівництва, відповідних інвестицій, підтримки держави.

- Чи можете назвати хоч окремі з них?

- Не хочу згадувати свою роботу в ТНТУ імені І. Пулюя - скільки підготовлено спеціалістів, науковців, скільки видано книг, опубліковано статей, а ще й удосконалено навчальні процеси, створено наукові структури на штаті спеціалізованої вченої ради з захисту дисертацій, наукове фахове видання, вишівський Музей засобів управління і літератури тоталітарного періоду і т.д. Хочу згадати і вкотре звернути увагу на більш віддалені справи, зокрема на використання на території колишніх Тербовлянського, Буцацького і Монастирського районів родовищ нафти на глибині 1700, 1200 м (з однієї свердловини ударив нафтовий фонтан, і це на віддалі 100 км від Надвірнянського нафтопереробного заводу!).

У 1950-ті рр. хтось ініціював дослідження щодо наявності нафтових родовищ на Тернопільщині. Про це знав мій земляк і колега, професор ЗУНУ, нині покійний економ-географ Петрига М.О. Він зорієнтував мене на пошук документації щодо цієї справи в нинішньому Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу. Звіди я отримав підтвердження, взяв копії документів і на базі Тернопільської обласної державної адміністрації організував Всеукраїнську науково-практичну конференцію. Та поїзд через корупційну складову далі не пішов.

Також в області є необмежені поклади мергелів - сировини для виготовлення цементу найвищих сортів,

зокрема портландцементу. Є проект-на документація (виготовлена німецькими спеціалістами) на будівництво цементного заводу в Монастирському районі, але реалізувати цей проект не вдалося.

- Тернопільщина, виявляється, багата природними ресурсами?

- Так, є у нас поклади вугілля (щоправда низькокалорійного), пласти якого виходять на поверхню землі в Тербовлянському, Зборівському та інших районах. В 1950-60-ті рр. на межі Львівської області (нині с. Новоселище) була шахта з видобутку бурого вугілля. Є торфи, з яких можна виготовляти не лише паливні брикети, а й використовувати для побутових потреб; кварцові піски для виготовлення скла; гончарні глини; мінерали, які використовують для випалу металів, та ін.

Є в нас і лікувальні болота, рідкісна сина глина, мінеральні води, потужна оздоровча матеріальна база - санаторії, лікувальні заклади. Для їх ефективного використання потрібен мир і чималі кошти.

Чому не вдалося реалізувати економічний потенціал краю

- Звідки у вас така багата інформація?

- Свого часу я працював заввідділом матеріальних фондів, потім заступником голови облплану, очолював цю ділянку роботи і був автором відповідної науково-технічної програми повного територіального господарського розрахунку. Хотів, щоб ця програма була "живою", тому усі розрахунки були виконані на основі конкретних даних, які шукав, де тільки міг. Вже працюючи заступником голови облдержадміністрації, продовжив цю роботу, але не все вдавалося, іноді було не до того, не завжди було порозуміння.

- Чи сприймали ваші ініціативи

тодішні партійні органи?

- Спочатку вивчали мої ідеї (були персональні бесіди з В.М. Шемчуком - партійним секретарем, який вів цю ділянку), потім я доповідав на партійно-господарських активах, засіданнях колегій, виконкому і навіть Президії НАН України та КМУ.

- Чи всюди отримували порозуміння?

- Було по-всякому. Президент НАН Б.Є. Патон дуже високо оцінив мої наукові розробки, а от в КМУ (тоді Прем'єр-міністром був А.К. Кінах) порозуміння не отримали. Ми приїхали делегатами, очолюваною головою ОДА В.С. Коломийчуком. Я доповідав особисто Анатолію Кириловичу, переконував довго у необхідності економічних реформ, пошуку шляхів ефективного використання ресурсів, пропонував використати для цього виробничу базу Тернопільщини, демонстрував напрацювання у цій сфері, але, як я наголошував, ми тоді розуміння не отримали. Щоб пояснити причини, потрібно багато часу і паперу.

- Мабуть, реалізація таких науково-технічних програм потребувала додаткового фінансування?

- Безперечно, щоб показати хороший результат, потрібно було не лише фінансування, а й підготовка відповідної нормативної документації і т.п. А кому потрібні додаткові клопоти?

- Не кається, що ініціювали? Для себе клопіт і неприємність?

- Все, що не робиться, виходить на краще. Як каже Ліна Костенко: "І все на світі треба пережити. І кожен фініш - це, по суті, старт. І наперед не треба ворожити, і за минулим плакати не варт!".

Мої одкровення є своєрідною сповіддю. Великих гріхів за собою не відчуваю. Шкодую лише, що, хоч був ініціативним, здебільшого намагався бути слуханим. Така позиція не сприяла реалізації усіх планів. Дасть Бог, наші послідовники продовжать цю справу, можливо, й з кращими результатами.

Про війну, владу та особливості сьогодення

- Чим спричинена, на ваш погляд, нинішня російська агресія, і коли буде кінець війни?

- Війна, на мою думку, є свідченням, можливо, недоскопості, можливо, божевілля людиноподібної істоти. Уявімо третє тисячоліття і 1,5 млн найздоровіших, найактивніших, мож-

ливо, найрозумніших з одного боку, та 1,5 млн з другого, які з ініціативи одного чи кількох ідіотів роками вбивають один одного заради того, щоб жити, любити, творити...

Щодо кінця війни, то Бог його знає, мабуть, тоді, коли наші лідери перетворяться з комерсантів на державних мужів, лідерів-батьків нації, будуть говорити правду і стануть працювати на цивілізацію, на справедливість, на народ, а не на сатанинців, яким завжди пів світу мало.

- Ви спостережлива людина. Чим характерний, особливий наш час?

- Розгубленість і безпорадність як державного, так і регіонального керівництва призвела до ресурсного розбалансування і порушення багатьох традиційних норм і правил, і це спостерігається на кожному кроці. Частина людей виїхала за кордон (8,0 млн). Частина (ще 1,5 млн) на фронті і в логістиці. Багато загинули. Ми дуже виснажуємося, стаємо боржниками усього світу. Цим користаються. Візьмімо навіть США (угода про використання рідкісних копалин).

Сьогодні фронт відчуває кадровий голод, бракує не лише озброєння і боеприпасів, а й живої сили. Хоча лише три роки тому, на початку повномасштабної війни, біля військоматів стояли довгі черги добровольців. На кордонах було багато іноземних легіонерів, які хотіли допомогти в оборонній роботі.

Колись війна закінчиться, настане прозріння, буде сповідь, буде каяття... Тільки покуту, якщо не відбудеться змін у нашій психології, нашій свідомості, відбуватимуть знову ж ті, хто сьогодні на передовій, в окопах. Прикро, жаль, але поки такі негативні тенденції притаманні нашому часу.

Здається, Степан Бандера сказав: "І прийде час, коли один скаже: "Слава Україні!", а мільйони відповідять: "Героям слава!" Ми дочекалися цього часу. Але ще потрібно, щоб відбулись зміни у свідомості наших державних і регіональних лідерів, щоб вони не боялись говорити правду про голодомори, шкідництво російської церкви, про УПА, без страху згадували Степана Бандеру, щоб були готові пожертвувати власними надбаннями задля свого народу, щоб українською розмовляли завжди і всюди, а не лише перед захисниками та патріотами. Держава без керівників, які настільки її люблять, що готові присвятити їй власне життя і об'єднати для її процвітання зусилля свого народу, успішно розвиватися не буде.

■ Спорт

«Нива» здобула чергову мінімальну перемогу

■ 13 вересня у шостому турі чемпіонату першої ліги "Нива" приймала сумську "Вікторію". Сумчани завжди були непростим суперником для тернополян (із трьох попередніх матчів один завершився внічию при двох поразках "Ниви"), тож поєдинок мав бути цікавим.

Гра розпочалася на зустрічних курсах, хоча гості більше володіли територіальною перевагою і намагалися частіше загострювати гру попереду.

Зокрема, непогано зі штрафного пробирав Владислав Хамелюк, згодом Максим Євпак, але надійно зіграв воротар господарів Ілля Ольховий. У господарів можна згадати удар Дениса Резепова, але м'яч пройшов поруч зі стійкою.

Поки сумчани створювали моменти, тернопільські футболісти на 32-й хвилині відкрили рахунок у матчі. Влучного удару лівою ногою завдав капітан "Ниви" Мар'ян Мисик - 1:0.

Не минуло й десяти хвилин, як Юрій Тлумак потужним ударом з лівої ноги з-за меж штрафної подвоїв рахунок - 2:0.

Звичайно, що після другого пропущеного м'яча сумчани побігли відіграватися і мали для цього нагоди, згадати б хоча удар Максима Сасовського, але більше забитих м'ячів у першому таймі глядачі не побачили.

Друга половина зустрічі також видалася цікавою і напруженою.

Футболісти "Вікторії" подовжували атакувати, натомість господарі більше захищалися і за першої нагоди вибігали в контратаки, одна з них могла завершитися успішно, але Мілана Михальчука підвела реалізація.

Варто відзначити надійну гру воротаря тернополян Ольхового, після гострих моментів за участі футболістів "Вікторії" Дедяєва, Шарая, Богунова, але й він не

зміг врятувати "Ниву" після удару Сулеймана Сейтхалілова. Тож на 65-й хвилині сумчани скоротили рахунок - 2:1.

Гості продовжували шукати шляхи для взяття воріт Ольхового, зокрема Андрій Дедяєв влучив у стійку, були й інші моменти у сумчан, щоби принаймні звести поєдинок до нічиєї, але футболісти "Ниви" вистояли та здобули чергових три залікових пункти. Тож "Нива" продовжила свою безпрограшну серію до п'яти м'ячів - три перемоги та дві нічиї.

"Нива" (Тернопіль) - "Вікторія" (Суми) - 2:1 (2:0).

Голи: М. Мисик (32), Ю. Тлумак (39). - С. Сейтхалілов (65).

Нива (стартовий склад): Ілля Ольховий, Іван Паламарчук, Юрій Михайлів, Андрій Демиденко, Мілан Михальчук, Сергій Давидов, Юрій Тлумак (Віталій Михайлів, 62), Дмитро Галадей (Богдан-Юліан Вишинський, 70), Денис Резепов (Радіон Посевкін, 62), Мар'ян Мисик (Максим Мудрий, 78), Валентин Напуда (Андрій Бей, 46). Заміна: Володимир Шарун, Омелян Вільям Чубак, Олександр Гергега, Максим Пежинський, Дмитро Дударев. Головний тренер - Юрій Вірт.

18 вересня "Нива" в 1/16 фіналу ВВЕТ Кубка України з футболу сезону-2025/26 прийматиме ФК "Полтава".

20 вересня у сьомому турі чемпіонату першої ліги "Нива" гратиме на виїзді із івано-франківським "Прикарпаттям-Благо".

«Самбір-Нива-2» знову здобув перемогу та очолив турнірну таблицю

■ 14 вересня у восьмому турі другої ліги групи А тернопільський ФК "Самбір-Нива-2" зустрічався на виїзді із одеською "Реал Фармою".

У першому таймі тернопільські футболісти, які вважалися фаворитами цього поєдинку, заволоділи територіальною ініціативою та намагалися створювати гольові моменти. Натомість господарі грали на контратаках.

Початок матчу проходив у невисокому темпі. Проте вже на 5-й хвилині тернополяни могли відкрити рахунок, але Богдан Бідзінський не реалізував пенальті, вдало зіграв воротар одеситів. Все ж старання гостей були винагороджені забитим м'ячем на 15-й хвилині. Після виконання штрафного Бідзінським точно на добиванні головою зіграв Максим Гайдук - 0:1.

Через п'ятнадцять хвилин одеситам таки вдалося відігратися, без шансів для воротаря гостей, у верхній кут пробив Едуард

Шихалєєв - 1:1.

Після цього забитого м'яча поєдинок проходив на зустрічних курсах, але більше у першому таймі обидві команди не забивали, хоча й мали для цього непогані моменти.

Друга частина зустрічі знову розпочалася за територіальної переваги тернополян, яка зрештою втілювалася у забитий м'яч. Після виконання кутового Мендруком вдало на добиванні зіграв Максим Крамарчук - 1:2. Після цього футболісти "Самбора-Ниви-2" могли забивати знову, але вихід один на один не реалізував Юрій Лашук.

Кінцівка поєдинку видалася доволі таки напруженою, господарі кинули усі сили, щоби відігратися, але надійно зіграв воротар гостей Артем Борис, який вже у доданий час зумів перевести м'яча, який летів у правий кут. Тож після цієї перемоги ФК "Самбір-Нива-2" набрав 18 очок у семи матчах та одноосібно очолив турнірну таблицю своєї групи.

У післяматчевому коментарі головний тре-

нер ФК "Самбір-Нива-2" Роман Марич зізнався, що вони їхали в Одесу за перемогою, але поєдинок видався доволі непростим, не реалізували пенальті, згодом забили, а потім пропустили, добре, що у другому таймі зібралися і довели його до переможного завершення.

ФК "Реал Фарма" - "Самбір-Нива-2" (Тернопіль) - 2:1 (1:1).

Голи: Е. Шихалєєв (30). - М. Гайдук (15), М. Крамарчук (55).

Нереалізований пенальті: Б.Бідзінський. "Самбір-Нива-2": Артем Борис, Мар'ян Бац, Олександр Гергега, Андрій Дем'янчук, Максим Гайдук, Богдан Бідзінський (Штурма Дударев, 54), Максим-Любомир Дмитра (Вадим Садовнік, 85), Владислав Мендрук (Денис Довбецький, 77), Максим Крамарчук, Богдан-Юліан Вишинський (Юрій Лашук, 46), Дмитро Макаров (Максим Пежинський, 46). Заміна: Чубак, Болюк. Головний тренер - Роман Марич

У дев'ятому турі 20 вересня "Самбір-Нива-2" прийматиме стрийську "Скалу 1911".

«Дністер» програв, а «Агрон» зіграв внічию

■ 13 вересня у четвертому турі чемпіонату України серед аматорів у першій групі заліщицький "Дністер" грав на виїзді із командою VIVAD (Романів, Житомирська область), а великогаївський "Агрон" наступного дня приймав СК "Коростень/Агро-Нива" (Житомирська область).

На початку першого тайму футболісти "Дністра" намагалися заволодіти територіальною ініціативою, але на 10-й хвилині пропустили м'яча. Простріл з правого флангу замкнув Мазуренко, вразивши ближній кут воріт заліщан. Після пропущеного голу гости намагалися відігратися, але так і не використали свої нагоди Захарків, Михайленко, Тракало та Процик. У другій половині зустрічі заліщицькі футболісти продовжували атакувати, але безуспішно. Ще й на 56-й хвилині знову пропустили. Після кутового удару романівців дальню стійку замкнув Мосійчук.

"Дністер" продовжував атакувати до фінального свистка, але надійно зіграв воротар господарів. Тож у підсумку поразка "Дністра".

"VIVAD" (Романів, Житомирська область) - ФК "Дністер" - 2:0 (1:0).

Голи: Р. Мазуренко (10), Б. Мосійчук (56). У поєдинку великогаївчан із представником Житомирщини наші земляки вважалися

явними фаворитами поєдинку. Але матч для "Агрона", який вже на тижні провів два поєдинки, зокрема й в суботу, у чемпіонаті області вишшов зовсім непростим.

Після безгольового першого тайму у другій половині зустрічі великогаївським футболістам потрібно було відігратися. Гості вийшли вперед на 65-й хвилині.

Господарі проявили характер і вже через три хвилини зрівняли рахунок. Відзначився Максим Тяпкін. "Агрон" продовжував атакувати, але сил, щоби вирвати перемогу, нашим землякам вже не вистачило.

ФК "Агрон" - СК "Коростень/Агро-Нива" (Житомирська область) - 1:1 (0:0).

Голи: М. Тяпкін (68). - І. Гріб (65). Після четвертого туру в "Агрона" 8 очок, а в "Дністра" 4 залікових пункти.

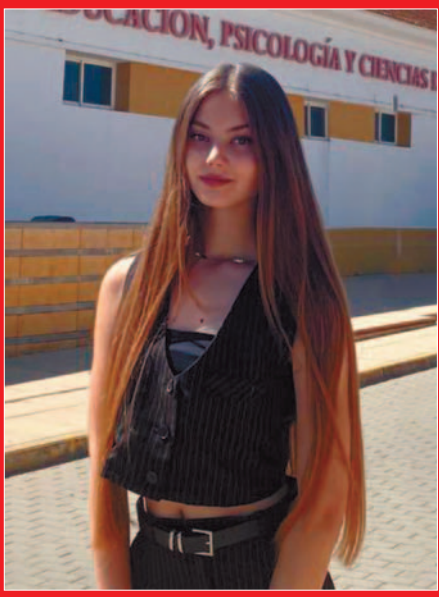
У п'ятому турі 27 вересня "Дністер" прийматиме "Корміл" (Яворів, Львівська область), а наступного дня "Агрон" гратиме на виїзді із ФК "Миколаїв" (Львівська область).

Правда, що перед 5 туром 17 та 24 вересня відбудуться матчі 1/8 фіналу аматорського Кубка України з футболу сезону-2025/26. Під час яких заліщицький "Дністер" зустріне із представником Закарпатської області - командою "Медеа-Невицький замок" (Оноківці), а збаразський "Галич" поміряється силами з ФК "Вільхівці" з Івано-Франківської області. Обидва представники Тернопільщини свої перші матчі зіграють вдома.

[illegible]

Ротамить

Студентка Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Анастасія Товпишко навчається за програмою міжнародного обміну "Erasmus+" в університеті Уельви в Іспанії. Дівчину цікавить психологія.

Вони - лікарі від Бога

В"УЗД - Діагностичний центр Балабан", що розташований у КНП ТОР "Тернопільська обласна клінічна лікарня" на вулиці Клічна, 1 (4-й корпус), працюють такі професіонали своєї справи, як доктор медичних наук, професор, член Європейського товариства кардіологів і Європейської асоціації серцево-судинної візуалізації, лікар-кардіолог вищої категорії **Роман Ростиславович КОМОРОВСЬКИЙ**, експертка з ультразвукової діагностики Департаменту охорони здоров'я Тернопільської ОДА, завідувачка відділення ультразвукової та функціональної діагностики Тернопільської обласної клінічної лікарні, членкиня Європейської федерації Асоціації ультразвуку в медицині та біології, лікарка ультразвукової діагностики вищої

категорії **Людмила Василівна БАЛАБАН** та членкиня Української асоціації фахівців ультразвукової діагностики, Українського доплерівського клубу, лікарка ультразвукової діагностики вищої категорії **Тетяна Богданівна ХАНАС**. Пацієнти завжди вдячні їм за високопрофесійну працю, турботу, чуйне ставлення, за теплоту та увагу, за добре слово, яке лікує краще від будь-яких ліків. Вони - лікарі від Бога.

Особливо дякують знайомому кардіологу Роману Коморовському за невтомне служіння здоров'ю сердець! Адже кожне врятоване серце - це найвища нагорода. Вдячні пацієнти кажуть: "Ви не лише лікуєте, а й відчуваєте власним серцем. Нехай воно відчуває гармонію з вдячними серцями ваших пацієнтів! Також дякуємо за ваше велике серце, яке постійно б'ється в ритмі турботи про інших! Хай воно завжди буде спокійним і щасливим. Нехай ваша робота приносить вам радість і задоволення, а серця, які ви лікуєте, завжди відповідають вам щирістю й любов'ю!"

Тож від усього серця бажають медичному персоналу "УЗД - Діагностичний центр Балабан" міцного здоров'я, великого щастя, втілення усіх задумів, натхнення та успіхів у непростій, але такій важливій і шляхетній справі, шани та любові, добробуту, невичерпної енергії.

Написано серцем

Я запросила осінь на гостину

Я запросила осінь на гостину
У тихий сад, де яблука багрянні,
Горять вогнем під тином горобина
І кетяги калини полум'яні.
Вона прийшла красива,
в золотому,
В руках -
розкішний кошик подарунків.
Пріслала на ослінчику хисткому
І посміхнулась усміхом чаклунки.
Ми випили по келиху терпкого
Солодкого вина з плодів осінніх.
Текла неспішна,
як струмок, розмова,

Летіли білі хмарки в небі синім.
Плескалось сонце в росяних краплинках.
Листочки опадали, як хвилини.
І тріпотіла біла павутина
На висохлій осінній бадиліні.
Лідія МИЩЕНКО

У Чорткові - мурал, присвячений Івану Франку

Його створила місцева жителька Анастасія Фаїзова на стіні будівлі у парку культури та відпочинку імені Івана Франка.

ічник. Їхнім наставником і порадиником був митець Остап Барановський. Мурал став символом пошани до Івана Франка - людини, чие слово і сьогодні надихає українців на боротьбу, працю та любов до Батьківщини. Творців відзначили подяками.

Світлана ГОРШИНСЬКА

5 вересня Великоходачківська школа-ліцей відзначила 100-літній ювілей. Ми з Борисом Маміним мали честь бути запрошеними на святкування ще напередодні, оскільки йому запропонували написати музику до пісні "Будемо разом" на слова вчительки Великоходачківського ліцею, поетеси Інни Кінь. І, як тернопільські просвітяни та члени Літературного об'єднання при ТОО НСПУ, ми із задоволенням відвідали цей визначний святковий захід.

Школа-ліцей нас зустріла у яскравості святкового вбрання: скрізь майоріли різноколірні кульки, гостинний, в українській традиції стіл, покритий вишиваною скатертю, де кожний гість міг в книзі побажань записатися і написати приємні побажання, та, відповідно, отримати сувенір, який нагадуватиме про ювілей ліцею (маленьке фото і сувенірну ручку з написом "100 років Великоходачківській школі"). На шкільному подвір'ї стояла прекрасна сцена для виступів з символічними дверима школи, прикрашеними з обох боків вишитими рушниками. Біля входу у "широкі ворота ліцею" нас зустріла привітна вчителька, яка з радістю провела екскурсію навчальними класами. Дуже приємно, що у світлому гостинному шкільному коридорі, де на великій дошці розміщені фотографії всіх випусків, звучала пісня "Будемо разом".

Від вчителів ми дізналися, що школа побудована за часів, коли Україна була під Польщею. Передувала їй десятина школа (в десяти хатках раніше надавали людям освіту), яка з часом не могла вмістити охочих вчитися. На заклик одного із поважних жи-

телів села, який користувався великим авторитетом та повагою серед українців, була підтримана ініціатива розпочати будівництво школи. І в 1925 р. вона відчинила свої двері як семирічка. Викладали в ній здебільшого польською мовою, лише один раз на тиждень - українською. У 1939 р. був останній її випуск. Діяльність відновилися після Другої світової війни - в 1946 р. Учителями тоді були вихідці зі східних областей України. Деякий час школа була восьмирічною, а з 1992 р. - середньою. У 2023 р. заклад перейменували на ліцей. Минуло сто років, покоління школярів змінювалися, але кожне берегло свою світлицю знань та примножувало її славу. Вона і сьогодні має привабливий вигляд: світла, облаштована у сучасному

стилі, чиста, охайна, у блиску яскравих кольорів.

З її стін вийшло понад 1600 випускників, більшість з яких - професіонали своєї справи. Нині тут здобувають освіту 135 учнів, знання яким передають 22 педагогічні працівники. Вже 22 роки школу очолює Ольга Богданівна Гавришко.

А потім наш погляд був прикутий до концерту. Він розпочався із благословення школи священником та привітання запрошених гостей директоркою ліцею. Теплими словами привітали колектив ліцею голова Підгороднянської громади Сергій Чапрак та начальниця відділу освіти, культури, молоді та спорту Підгороднянської сільської ради Оксана Алексеева, які передали закладу в подарунок професійне музичне обладнання для озвучення. Нас приємно по-

радували виступи маленьких школярів, які були головним співочим крилом святкового концерту.

А вчителька української мови та літератури Інна Олександрівна Кінь свої теплі спогади про сімейну вчительську династію доповнила віршем та подякувала композитору Борису Маміну за пісні, створені у співавторстві з ним, які прозвучали тут, на святі, і запросила його до вітального слова. Борис теж висловив вдячність пані Інні за плідну співпрацю, яка народжує хороші пісні.

Тож вітаємо чудовий колектив, зі стін якого щороку виходять обдаровані випускники, з ювілеєм ліцею та зичимо подальшої плідної діяльності, зростання і процвітання!

Марія КАРПІК

Картина Івана Марчука мандрує в... Антарктиду

Наш земляк Іван Марчук - жива легенда українського живопису, всесвітньо відомий художник. Його дорога у високий світ мистецтва розпочалася 12 травня 1936 р. у селі Москалівка, що на Лановеччині, де він народився і де вимріявся його "Зоряна ніч".

Він навчався на відділі декоративного розпису у Львівському училищі прикладного мистецтва імені Івана Труша, згодом - на відділі кераміки Львівського інституту прикладного мистецтва. Іван Марчук - один із найяскравіших представників когорти українських художників, які за радянських часів мали сміливість заперечувати канони соцреалізму, які нав'язувала митцям влада. Він був під постійним наглядом КДБ, а його творчість була під негласною заборороною понад 17 років. Наприкінці 1980-х був змушений тимчасово емігрувати за кордон. З того часу митець встиг пожити у Австралії, Канаді й США, звідки повернувся до України.

Він - один з найвідоміших українських художників сучасності, який створив тисячі творів мистецтва та винайшов власну техніку - пльонтанізм.

У доробку Івана Марчука - понад чотири тисячі робіт, половинна з яких нині за межами України. Їх експонували у США, Литві, Німеччині, Польщі, Бельгії, Угорщині, Чехії, Словаччині, Туреччині, Люксембурзі, Таїланді, Тунісі та інших країнах світу. І ось тепер одна з картин геніального Івана Марчука побуває в Антарктиді.

На своїй сторінці у Facebook митець написав: "Відізна можна стверджувати, що мої твори будуть на всіх континентах! Сьогодні відбулася передача карти-

ни циклу "Виходять Мрії з Берегів", котра побувала у багатьох країнах світу, керівникові Національного антарктичного наукового центру Євгену Дикому, і цього року її доправлять на станцію в Антарктиді! І нехай найфантастичніші мрії наших науковців виходять з берегів і неодмінно здійснюються!"

Пишаємося нашим всесвітньо відомим земляком, українським живописцем, народний художни-

ком України, лауреатом Національної премії України імені Т. Шевченка, Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Богдана та Левка Лепких, почесним членом Міжнародної академії сучасного мистецтва в Римі, почесним громадянином Тернополя, Києва та Канева, котрий у 2007 році, за версією британської газети "Дейлі телеграф", увійшов до рейтингу "100 геніїв сучасності".

Світлана ГОРШИНСЬКА

До музею передали родинну скриню художника з Австралії

Бережанський краєзнавчий музей поповнився новим цінним експонатом - стародавньою скринькою з родини знаного українського маляра, пейзажиста та громадського діяча Володимира Савчака, який більшу частину життя прожив у Австралії.

У музеї розповіли, що скриня була виготовлена батьком художника, майстром-стельмахом Василем Савчаком. Її зберігала пані Марія Бесара в батьківському домі Савчак. Для музею цей унікальний предмет придбав Олег Катерняк.

"Ми продовжуємо розвивати проект "Український австралієць. Володимир Савчак - маляр з Бережан". Адже пам'ять про наших визначних земляків - це не лише історія, а й джерело натхнення для сучасників та майбутніх

поколінь. Щиро дякуємо пану Олегу за підтримку! Це символічно: бережанець допомагає зберегти пам'ять про бережанця", - зазначили у дописі музею.

Довідково: Володимир Васильович Савчак (1911-2007) - уродженець Бережан, український художник-пейзажист та громадський діяч. Малювати почав ще в гімназії, згодом навчався у Львові та Вільнюсі, співпрацював з мистецькими школами Варшави. Під час війни викладав малювання у Бережанській гімназії. Після Другої світової війни емігрував до Німеччини, а згодом - до Австралії, де активно займався творчістю та громадською діяльністю.

Таким чином, скриня з родини Савчаків стала не лише частиною музейної експозиції, а й символом відновленого зв'язку поколінь та вшанування пам'яті видатного земляка.

Світлана ГОРШИНСЬКА

Смачний, духмянний і... найбільший

Віталій Колошиць і його колега Ігор Лаврешин встановили національний рекорд України - "Найбільший хліб, випечений в печі на дровах". І не просто в печі, а на живому вогні. Виготовлений він на заквасці, із пшеничного борошна, привезеного з п'яти областей України. Автори зазначають, що це - "Хліб Єдності".

Віталій Колошиць розповів: "Він символізує силу, єдність та Україну. У цьому великому хлібі було використане борошно різних виробників: СТОВ "Віра",

село Виховистів, Чернігівська область; ТОВ "Орташ Україна", Миколаївська область; ТОВ "Дивомлин", Львівська область; Торговий дім "Зернари", Кіровоградська область; СТОВ "Гусарівське", Харківська область. Єднаємось через ремесло!"

Ігор Лаврешин наголосив: "Миць нашого великого хліба не в кілограмах, а в його енергетиці. Ми свідомо використали борошно з зерна, зібраного на звільнених та розмінованих українських територіях. Це зерно - справжній Фенікс. Воно бачило темряву, але проросло до сонця. Воно воскресло з попелу війни, щоб стати символом незламності та життя. Саме тому це - "Хліб Єдності". Хліб, що увібрав у себе всю силу нашої землі".